ที่ระลึกในโอกาสถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน
ณ วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กระทรวงแรงงาน

พระประธานในพระอุโบสถ

พระครูพิศาลชัยมงคล

เจ้าอาวาสวัดไชโยวรวิหาร พระอารามหลวง

☎ 1546

นางอัมพร นิติสิริ
อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คำนำ

ตั้งแต่วันออกพรรษาแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ เป็นช่วงเวลาที่พุทธศาสนิกชนจะได้ทำบุญบำเพ็ญทานครั้งยิ่งใหญ่ เรียกกันว่า **"ประเพณีกฐิน"** ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบต่อกันมาแต่พุทธกาล สังคมไทยรับมาปฏิบัติเป็นงานกุศลทั้งพิธีของหลวงและพิธีของราษฎรด้วยจิตศรัทธาและสามัคคี ตามประเพณีของหลวง พระมหากษัตริย์ในฐานะพุทธมามกะและทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก ได้เสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เอง ณ พระอารามหลวงที่กำหนด (ปัจจุบันมีจำนวน ๑๖ วัด)ส่วนพระอารามหลวงแห่งอื่น ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ทรงโปรดเกล้าพระราชทานโอกาสให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน คณะบุคคลและประชาชนที่มีจิตศรัทธาจะถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดหลวง สามารถแจ้งความจำนงไปยังกรมการศาสนา เพื่อรวบรวมกราบถวายบังคมทูลขอพระราชทานเครื่องกฐินหลวงนำไปทอดถวาย และผู้ที่ได้รับพระราชทานผ้าพระกฐินแล้ว สามารถจัดไทยธรรมที่เป็นส่วนตัวเพิ่มเติมเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลได้ตามกำลังศรัทธา ซึ่งเรียกว่า **"กฐินพระราชทาน"**

ในปีนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ขอรับพระราชทานผ้าพระกฐินเพื่อนำไปถวาย ณ วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ในวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พร้อมทั้งได้จัดโรงทานเลี้ยงอาหารและมอบถุงยังชีพ ข้าวสาร ผ้าห่ม และเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับผู้ประสพอุทกภัยในจังหวัดอ่างทอง จำนวน ๑,๐๐๐ ชุด และเชิญชวนพุทธศาสนิกชนและผู้มีจิตศรัทธา ร่วมบริจาคปัจจัยเพื่ออนุโมทนาในครั้งนี้ โดยจัดพิมพ์หนังสือฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดไชโยวรวิหาร

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมบริจาคทรัพย์สิ่งของต่าง ๆ ในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๕๓ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอผลานิสงส์แห่งผลบุญในการบำเพ็ญกุศลนี้จงดลบันดาลให้ท่านและครอบครัว ประสบความสุขความเจริญและความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๕
กำหนดการถวายผ้าพระกฐินพระทาน	๗
ประวัติวัดไชโยวรวิหาร	๙
ลำดับเจ้าอาวาสวัดไชโยวรวิหาร	๒๒
ประวัติพระมหาพุทธพิมพ์ หรือ หลวงพ่อโต	๒๗
ประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	๒๘
พระคาถาชินบัญชร ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	๓๗
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๔๐
ทำเนียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๔๘

กำหนดการ
ถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ณ วัดไชโยวรวิหาร ตำบลไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เวลา ๑๓.๓๐ น.
- ข้าราชการ เจ้าหน้าที่และแขกผู้มีเกียรติพร้อมกัน ณ บริเวณพิธี

เวลา ๑๔.๐๐ น.
- อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ประธานในพิธีมาถึงบริเวณพิธี
- ประธานทำความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ เสร็จแล้วยกผ้าพระกฐินพระราชทาน จากพานแว่นฟ้าอุ้มประคองไว้ ยืนตรงแสดงความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- ประธานเข้าสู่พระอุโบสถ นำผ้าพระกฐินไปวางบนพานแว่นฟ้า ซึ่งตั้งอยู่ตรงหน้าอาสนสงฆ์ (ด้านหน้าพระสงฆ์รูปที่ ๒)
- ประธานจุดธูปเทียนเครื่องสักการะบูชาพระรัตนตรัย แล้วกราบ ๓ ครั้ง เสร็จแล้วยกผ้าพระกฐินขึ้นประคอง ประนมมือ หันหน้าไปทางพระประธาน กล่าวคำนมัสการ ๓ จบ แล้วหันหน้าไปทางพระสงฆ์ กล่าวคำถวายผ้าพระกฐิน จบแล้ววางผ้าพระกฐินบนพานแว่นฟ้า ยกทั้งพานประเคนพระสงฆ์รูปที่ ๒ พร้อมทั้งประเคนพานเทียนพระปาติโมกข์ แล้วเข้านั่ง ณ เก้าอี้ที่จัดไว้

- พระสงฆ์กระทำกฐินกรรม
- ประธาน ถวายเครื่องบริวารกฐินพระราชทาน เริ่มตั้งแต่ บาตร ตาลปัตรและเครื่องอัฐบริขาร ตามลำดับแล้วถวายสิ่งของอื่นๆ ที่จัดเพิ่มเติมแด่พระองค์ครอง
- ประธานถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระองค์ครองและถวายผ้าไตรและเครื่องไทยธรรมแด่พระคู่สวด ๒ รูป เสร็จแล้วประธานกลับเข้านั่งที่
- เจ้าหน้าที่จัดเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมเทียบอาสนะสงฆ์ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ทั้งหมด
- เจ้าหน้าที่อ่านประกาศในการกฐินพระราชทาน
- พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานสงฆ์ถวายอดิเรก
- ประธานและผู้ร่วมพิธีกรวดน้ำ รับพร
- ประธานกราบพระรัตนตรัย นมัสการพระสงฆ์
- ประธานออกจากสถานที่ประกอบพิธี เสร็จพิธีถวายผ้าพระกฐิน

การแต่งกาย

- ข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป แต่งเครื่องแบบปกติขาว
- แขกผู้มีเกียรติ ประชาชนทั่วไป แต่งกายสุภาพ
  สุภาพบุรุษ ชุดสากล หรือชุดสุภาพ
  สุภาพสตรี ชุดผ้าไทย หรือชุดสุภาพ

❄❄❄

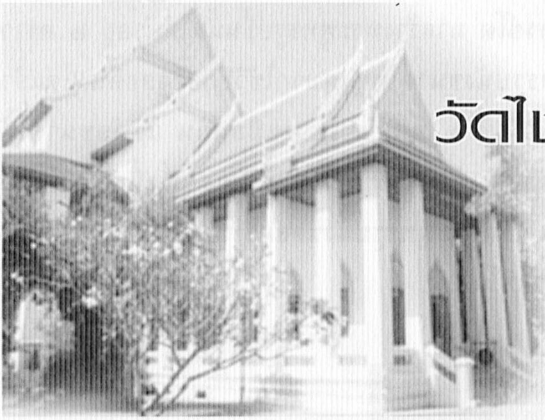

ประวัติ
วัดไชโยวรวิหาร

วัดไชโยวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่ดินที่ตั้งวัด มีเนื้อที่ ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๙๗ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๙ ตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๐ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๒๔ วา ๑ ศอก ยาว ๔๕ วา ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๐

อาณาเขต	ทิศเหนือ	จด ศาลเจ้าแม่กวนอิม
	ทิศใต้	จด หมู่ ๔ ตำบลไชโย
	ทิศตะวันออก	จด แม่น้ำเจ้าพระยา
	ทิศตะวันตก	จด ถนนสายสิงห์บุรี-อ่างทอง

วัดไชโยวรวิหารหรือวัดเกษไชโย (ชื่อที่ปรากฏในพื้นที่คือ วัดเกษไชโย) เดิมทีเป็นวัดราษฎร์ สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาไม่มีประวัติแน่ชัดว่าใครสร้าง แต่มาปรากฏชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปเมื่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แห่งวัดระฆังโฆษิตารามได้มาสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ขึ้นเมื่อรัชกาลที่ ๔ ประมาณปี ๒๔๐๐-๒๔๐๕ ซึ่งขณะนั้นท่านยังดำรงสมณศักดิ์พระเทพกวี

สมเด็จพระพุฒาจารย์โต มาสร้างพระพุทธรูปขึ้นนั้นได้ทำอยู่ ๒ คราว คราวแรกสร้างเป็นพระพุทธรูปนั่งขนาดใหญ่โตมากใช้วิธีก่ออิฐสอดิน แต่แล้วก็หักพังทลายลงในไม่ช้า ครั้งที่ ๒ ก็ก่อเช่นนั้นเหมือนกัน แต่ลดขนาดให้เล็กลงกว่าครั้งแรกถึงกระนั้นก็ยังนับว่าใหญ่มากอยู่นั่นเอง ครั้งนี้ก่อได้สำเร็จ ไม่สู้ประณีตเกลี้ยงเกลานัก เป็นพระพุทธรูปนั่งขัดสมาธิปูนขาว ไม่ได้ปิดทอง นั่งอยู่กลางแจ้ง มองเห็นได้จากที่ไกล

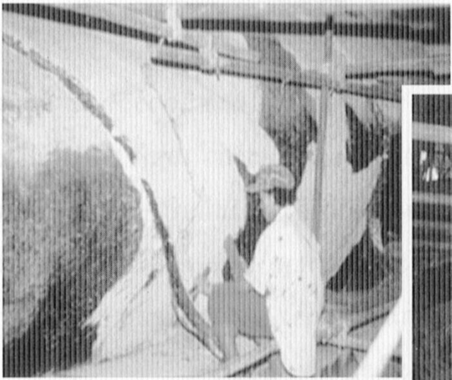

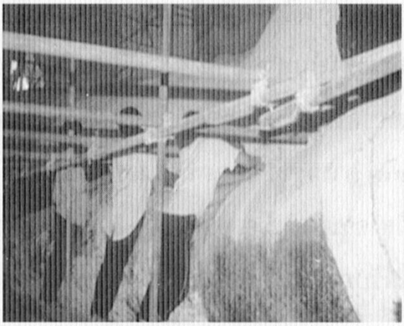

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงเทพพระมหานคร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยารัตนบดินทร (บุญรอด กัลยาณมิตร) ที่สมุหนายกสำเร็จราชการ กรมมหาดไทย ขึ้นมาเป็นแม่กองปฏิสังขรณ์วัดไชโยขึ้นใหม่ทั่วทั้งพระอาราม เมื่อปีกุน พ.ศ. ๒๔๓๐ เมื่อมีการสร้างพระวิหารก็จำเป็นต้องมีการกระทุ้งราก พระพุทธรูปใหญ่ทนการกระเทือนไม่ได้ก็พังลง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสร้างพระพุทธรูปใหม่เป็นของหลวงทดแทนพระพุทธรูปที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้สร้างขึ้นไว้ แต่ครองจีวรและพาดสังฆาฏิกว้างตามแบบใหม่ ขนาดหน้าตักกว้าง ๘ วา ๖ นิ้ว สูงสุดยอดพระรัศมี ๑๑ วา ๑ ศอก ๗ นิ้ว

เจ้าพระยารัตนบดินทร (บุญรอด กัลยาณมิตร) ดำเนินการปฏิสังขรณ์วัดไชโยด้วยการกระทำใหม่หมดทุกอย่าง ทั่วทั้งพระอารามมีการสร้างพระวิหารเป็นเรือนองค์พระพุทธรูป สูง ๑ เส้นเศษ สร้างพระอุโบสถเป็นมุขลดยื่นออกมาข้างหน้า สร้างศาลารายรอบพระวิหาร รวม ๔ หลัง สร้างกำแพงแก้วเป็นเขตพุทธาวาส สร้างกุฏิสงฆ์ ศาลาการเปรียญ หอสวดมนต์ หอระฆัง ศาลารายกลางวัด ศาลาท่าน้ำ เสร็จบริบูรณ์ เมื่อปีมะเมีย พ.ศ. ๒๔๓๗ รวมเวลาที่ปฏิสังขรณ์อยู่นาน ๘ ปี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะของวัดไชโยขึ้นเป็นพระอารามหลวง ตั้งแต่ปีต้นของการปฏิสังขรณ์นั้น แล้วพระราชทานพระนามพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นนี้ว่า **"พระมหาพุทธพิมพ์"** โปรดเกล้าฯ ให้มีมหกรรมทำการฉลองพระอารามวัดไชโย เป็นงานใหญ่ ๓ วัน ๓ คืน เมื่อวันที่ ๕ ถึง ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ พระราชทานของช่วย คือ ละครโรง ๑ หนังโรง ๑ ดอกไม้เพลิง ๑ ต้น กัลปพฤกษ์ ๒ ต้น ตลอดงาน

สาเหตุที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยารัตนบดินทร (บุญรอด) ออกมาเป็นแม่กองปฏิสังขรณ์พระอารามวัดไชโยนั้น ท่านผู้เฒ่าได้เล่าต่อ ๆ กันมาเป็น ๒ นัย เห็นสมควรนำมาเล่าสู่ท่านผู้อ่านฟังเล่นบ้าง เพื่อท่านผู้อ่านจะได้ช่วยกันค้นคว้าหาความจริงต่อไป

นัยแรกเล่าว่า ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสหัวเมืองเหนือ ผ่านวัดไชโยขึ้นไปทอดพระเนตรพระพุทธรูปนั่งตากแดดตากฝน ปราศจากสิ่งกำบัง ได้แวะนมัสการ แล้วสอบถามชาวบ้านได้ความว่า สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) มาสร้างไว้ ก็มีพระราชศรัทธาตั้งพระราชหฤทัยจะปฏิสังขรณ์ให้สมบูรณ์ ครั้นเสด็จกลับถึงกรุงเทพมหานครแล้วจึงมีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยารัตนบดินทร (บุญรอด) ขึ้นมาปฏิสังขรณ์วัดไชโยเช่นนี้ประการหนึ่ง

อีกนัยหนึ่งเล่าว่า เจ้าพระยารัตนบดินทรเป็นแม่ทัพนำกองทัพไปปราบเงี้ยว กองทัพเดินทางบ้านสระเกษ บ้านไชโยได้แวะนมัสการพระพุทธรูปใหญ่วัดไชโย และตั้งสัจจาธิษฐานว่า **"ทำศึกครั้งนี้ขอให้ชัยชนะแก่ข้าศึก จะมาปฏิสังขรณ์และทำวิหารถวาย"** แล้วเดินทัพต่อไป เมื่อปราบเงี้ยวมีชัยชนะแล้ว นำกองทัพกลับถึงกรุงเทพมหานคร ก็กราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตปฏิสังขรณ์วัดไชโย มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้ขึ้นมาปฏิสังขรณ์ได้เช่นนี้อีกนัยหนึ่ง

พระพุทธรูปใหญ่วัดไชโย ซึ่งสร้างขึ้นโดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) นี้ ก่อด้วยอิฐปูนคือปูนขาว ไม่ได้ปิดทองปรากฏในจดหมายเหตุว่า

เมื่อสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาสมณฑลอยุธยา ปีขาล พ.ศ. ๒๔๒๑ เสด็จขึ้นทอดพระเนตรพระโตนี้มีพระราชดำรัสว่า *"พระใหญ่ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) สร้างนี้ ดูหน้าตารูปร่างไม่งามเลย ดูที่หน้าวัดปากเหมือนขรัวโตไม่มีผิดถือปูนขาว ไม่ได้ปิดทอง ทำนองท่านไม่คิดจะปิดทองจึงได้เจาะท่อน้ำไว้ที่พระหัต"* ดังนี้

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ เรื่อง *"ระยะทางเสด็จประพาสมณฑลอยุธยา"* ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า *"วัดไชโยนี้ต่อมาเจ้าพระยารัตนบดินทรที่สมุหนายกมีศรัทธาสร้างใหม่พร้อมทั้งพระอุโบสถและวิหารพระโต แต่เมื่อกระทุ้งรากวิหารพระพุทธรูปใหญ่ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) สร้างทนกระเทือนไม่ได้ก็พังลง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสร้างพระโตใหม่เป็นของหลวง ตามแบบอย่างพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับสร้างพระโตวัดกัลยาณมิตรช่วยเจ้าพระนิกรบดินทรผู้เป็นบิดาของเจ้าพระยารัตนบดินทรมาแต่ก่อน และทรงรับวัดไชโยเป็นอารามหลวงแต่นั้นมา"*

มหาอำมาตย์ตรี พระทิพโกษา (สอน โลหะนันท์) ได้บันทึกประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ไว้โดยกล่าวถึงเรื่องการสร้างพระพุทธรูปและพระเครื่อง ดังนี้

- ครั้นรุ่งเช้าสมเด็จพระพุฒาจารย์จึงเข้าในพระบรมมหาราชวัง เสด็จออกรับและทรงสดับรายงาน การที่ไปและไปถึง และเจ้าเขมรยินดีรับรอง

เลื่อมใส ได้เทศน์โปรดด้วยข้อนั้น นำข้อนั้นเทียบข้อนั้น ให้เจ้าเขมรเข้าใจด้วยนัยอย่างนั้นลงมติอย่างนั้นตลอดเสนาเขมรทั่วกัน เขมรบูชาธรรมเป็นธรรมพลีบรรณการมาอย่างนั้นเท่านั้น ของเท่านั้น ๆ ให้ทรงถวายโดยละเอียดทุกประการ ฯ

● สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทราบรายงานของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) บรรยายถวาย เป็นที่พอพระราชหฤทัยยิ่งนัก ทรงนิยมชมเชยความสามารถของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) จึงทรงยินดีถวายเครื่องกัณฑ์ที่ได้มานั้น จงเป็นสรรพสิทธิของเจ้าคุณทั้งหมด ทั้งทรงปวารณาว่าเจ้าคุณประสงค์สิ่งอะไร พอที่โยมจะอนุญาตได้โยมก็จะถวาย แล้วก็เสด็จขึ้นสมเด็จพระพุฒาจารย์ก็กลับวัดระฆังฯ

● ครั้นหายเหนื่อยสองสามวัน จึงเข้าไปในพระบรมมหาราชวัง เสด็จออกรับสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ขอถวายพระพรขอพระบรมราชานุญาตที่ดินที่วัดเกษไชโยเท่านั้นวา ขอพระราชานุญาตสร้างพระใหญ่นั่งหน้าตัก ๘ วา ไว้ในอำเภอไชโย ขอให้ทรงพระกรุณารับสั่งเจ้าเมืองกรมการ ให้วัดให้มีพระราชลัญจกรประทับ รับสั่งว่าดีแล้วจึงเป็นแบบที่ต้องขอพระบรมราชานุญาตก่อน ต้องมีบัตรพระราชลัญจกรอนุญาตแล้วจึงเป็นวิสุงคาม ทรงพระกรุณาโปรดมีใบพระบรมราชานุญาตประทับตราแผ่นดินถวายสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เลยตราพระราชบัญญัติวิสุงคามสีมาต่อไปในคราวนั้นเป็นลำดับกันมาฯ

● สมเด็จฯ จึงจำหน่ายเครื่องกัณฑ์เทศน์จากเมืองเขมรลงมาเป็นอิฐเป็นปูนเป็นทราย เป็นค่าแรงคนงาน เป็นทุนรองงานขึ้นไปจัดการสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ณ ที่ริมวัดเกษไชโย เจ้าเมืองกรมการก็มารางวัดที่ตามที่มีท้องตราบังคับราชบุรุษทั้งปวงให้สมเด็จนำชี้ที่ สมเด็จก็ชี้หมดทั้งวัด และชี้ที่สร้างพระวิหารวัดเกษสำหรับคลุมองค์พระ และชี้ที่ถานสุกะชี ชี้ที่สร้างองค์พระราชบุรุษก็วัดตามประสงค์ชี้โบสถ์ด้วยชี้ที่อุปจารทั้งหมดด้วย รวมเนื้อที่วัดเกษไชโยมีประมาณแจ้งอยู่ในบัญชีหรดารของหลวงเสร็จแล้ว ฯ

● เมื่อกำลังสร้างพระใหญ่องค์นี้ พระยานิกรบดินทรและอำมาตย์ราชตระกูล ราษฎร พ่อค้า แม่ค้า คฤหบดี และสมเด็จพระจอมเกล้า สมเด็จพระปิ่นเกล้า และแขก ฝรั่ง เขมร ลาว มอญ จีน ก็ได้เข้าส่วนด้วย มากบ้างน้อยบ้าง สร้างอยู่นานเกือบสามปีจึงสำเร็จ จึงได้ถวายวัดไชโยเป็นวัดหลวง พระราชทานนามว่าวัดเกษไชโย แปลว่าพระธงไชย วัดธงไชยในอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทองมีอธิบายว่ารถต้องมีธงที่งอนรถเป็นที่ปรากฏประเทศเมืองหลวงว่าราชรัฐจะต้องมีธงทุกประเทศทุกชาติ ทุกภาษา พระศาสนาก็ควรมีธงประกาศให้เทวดามนุษย์ รู้ว่าประเทศนี้นับถือพระพุทธศาสนาจึงสมมุติพระพุทธรูปองค์ใหญ่นี้เป็นประดุจธงไชยให้ปลิวไปปลิวมาปรากฏทั่วกัน เหตุนั้นเทพยดาผู้มีฤทธิ จึงเข้าสถิตย์ในองค์พระปฏิมากร จึงได้ศักดิ์สิทธิ์ลือขจรทั่วนานาทิศาภาคย์ คนหมู่มากเส้นสรวงบวงบนให้คุ้มกันรักษา ช่วยทุกข์ร้อนยากจน บางคนบางคราวก็ได้สมมาตร์ปรารถนา จึงมีผู้สักการะบูชามิได้ขาด เป็นด้วยอำนาจสัจจาธิฐานของสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้าทุก ๆ พระองค์ทรงปณิธานไว้อย่างหนึ่ง เป็นไปด้วยความสัจความจริงที่ดีที่แท้ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ท่านแน่วแน่อยู่ในเมตตากรุณา หวังว่าจะให้เป็นประโยชน์แลความสุขสวัสดิมงคลแก่ปัจฉิมชนิกชน แต่บรรดาที่นับถือพระพุทธศาสนาได้บูชาได้หยั่งน้ำใจแน่วแน่ลงไปถึงคุณพระพุทธเจ้าว่า มีพระคุณแก่สัตว์โลกพ้นประมาณ พระจึงบันดาลเปล่งแสงออกด้วยอำนาจเทวดารักษา แสดงอิทธิฤทธิ์ออกรับเส้นสรวงบวงบนของคนที่ตั้งใจมาจริง จึงให้สำเร็จประโยชน์สมคิดทุกสิ่งทุกประการ ฯ

● และในขณะระหว่างการสร้างพระนั้น ท่านได้ขึ้นไปดูแลกิจการต่าง ๆ อยู่เสมอ ได้ตั้งพระสมุห์ไว้องค์หนึ่ง ชื่อพระสมุห์จั่น พระสมุห์จั่นได้เล่าให้ใคร ๆ ฟังอยู่เสมอว่า ได้ถามสมเด็จดูว่าพระโพธิสัตว์นั้นจะรู้จักได้อย่างไร สมเด็จก็ชูแขนของท่านว่าจงคลำดูแขนขรัวโต ครั้นพระสมุห์จั่นและใคร ๆ คลำแขนก็เห็นเป็นกระดูกท่อนเดียว ฯ

● ครั้งหนึ่งท่านตั้งขรัวตาขุนเณรเป็นพระวัดชีปะขาว เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อแห่จากวัดมาวัดเกษไชโยแล้ว นั่งพร้อมกันบนอาสน์สงฆ์ สมเด็จเจ้าโต อุ้มไตรเข้าไปกระแทกลงที่ตักขรัวตาขุนเณรแล้วออกวาจาว่า ฉันให้ท่านเป็น อุปัชฌาย์หนาจ๋า พระอื่นก็เศกชยันโตโพธิยาฯ

● ขรัวตาทองวัดเกษไชโยเล่าว่า ท่านได้ทันเห็นสมเด็จฝังตุ่มใหญ่ไว้ เหนือพระโตแล้วเอาเงินใส่ไว้ ๑ บาท เอากระเบื้องหน้าวัวปิดหลุมไว้ ครั้งหนึ่ง ท่านขึ้นไปตรวจงานที่วัดเกษไชโย ท่านป่าวร้องชาวบ้านมาช่วยกันทำบุญ เลี้ยงพระบนศาลา ท่านแจกทานของท่านคนละเหรียญพศ ๑ ในรัชกาลที่ ๔ กับผ้าขาวคนละฝ่ามือจนทั่วกันหมดทุกคน ครั้นตอนสุดที่พระแล้วท่านขึ้นไปที่ วัดเกษไชโย สัปปรุสเอาแคร่คานหามลงไปรับท่าน ครั้นท่านนั่งมาบนแคร่แล้ว สองมือเหนี่ยวแคร่ไว้แน่น ปากก็ว่าไปไม่หยุดว่า หามเขาดี ๆ จ๊ะอย่าให้เขาตกหนาจ๋า เขาเป็นของหลวงตาหนาจ๋าฯ

● สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ท่านทำแปลก ๆ ทำขัน ๆ พูดแปลก ๆ พูดขัน ๆ แต่พูดทำแล้วไม่ซ้ำยักร่ำไป ได้ปรากฏทันตาเห็นทันหูได้ยินแจ้วๆ แว่ว ๆ อยู่จนทุกวันนี้ เมื่อการสร้างพระเสร็จถวายเป็นวัดหลวงแล้วทรงรับเข้าทะเบียนแล้ว ท่านอยู่ในกรุงเทพก็ไม่มีเวลาว่างเปล่าสักวันเดียวมีผู้คนไปมาหาสู่ไม่ขาดสาย จนท่านต้องนำปัสสาวะสาดกุฏิบ้าง เอาทาหัวบ้างจนหัวเหลือง ต้องมาพักผ่อนอารมณ์ ในป่าช้าผีดิบวัดสระเกษ เป็นที่สำราญของท่านมาก จนพวกวัดสระเกษหล่อรูปท่านไว้ ปรากฏจนทุกวันนี้ กุฏิเก่าเขาสร้าง ถวายท่านหลังหนึ่ง ท่านเขียนภาษิตไว้ในกุฏินี้ บทหนึ่งยาวมาก จำได้บ้าง ๒ วรรค ท่านว่า ***อย่าอวดกล้ากับผี อย่าอวดดีกับตาย*** บางวันก็ไปผ่อนอารมณ์อยู่ในวัดบางขุนพรหม มีคนแถบนั้นนิยมนับถือท่านมาก บางรายถวายที่สวนเข้าเป็นที่วัดก็มากเต็มไปทั้ง ๔ ทิศ ทางตะวันตกถึงแม่น้ำ ซึ่งเป็นวัดทั้ง ๒ อยู่ในบัดนี้ ฝั่งเหนือจดคลอง ตะวันออกก็เป็นพรมแดนกับ บ้านพานบ้านหล่อพระนคร เป็นวัดกลางสวน ท่านจึงสร้างพระคิดจะสร้าง

พระปางโปรดยักษ์ตนหนึ่งในป่าไม้ตะเคียน ท่านคิดจะทำพระนั่งบนตอไม้ตะเคียนใหญ่ ท่านจึงเตรียมอิฐ ปูน ทราย ช่างก่อ แต่เป็นการไม่เร่ง ท่านก่อตอไม้ขึ้นก่อน แล้วก่อขาพระเป็นลำดับขึ้นไป อนุมาณดูราว ๆ ปีเถาะนพศก จุลศักราช ๑๒๒๙ ทำพระพิมพ์ ๓ ชนิด สามชั้นนั้น ๘๔,๐๐๐ องค์ ทำด้วยผงบ้าง ลานจานเผาบ้าง กระดาษว่าวเขียนยันต์เผาบ้าง ปูนบ้าง น้ำมันบ้าง ชันบ้าง ปูนแดงบ้าง น้ำลายบ้าง เสลดบ้าง เมื่อเข้าไปมองดูคนตำ คนโขลก มีจาม มีไอขึ้นมา ท่านก็บอกว่า เอาใส่เข้าลงด้วย เอาใส่เข้าลงด้วย แล้วว่าดีนักจ๊ะ ดีนักจ๊ะ เสร็จแล้วตำผสมปูนเพ็ชร์ กลางคืนก็นั่งภาวนาไป กดพิมพ์ไปตั้งแต่ยังเป็นพระเทพกวี จนเป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์พระยังไม่แล้ว ยังอีก ๘ หมื่น ๔ พัน ที่สามกับที่สี่ฯ

- ครั้นถึงปีมะโรงสัมฤทธิศก จุลศักราช ๑๒๓๐ ปี ณ วันพฤหัสบดี เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เวลายามกับ ๑ บาท นาฬิกา สมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต พระชนมายุศม์ได้ ๖๔ พรรษา เถลิงถวัลยราช ได้ ๑๗๖ เดือน ๑๔ วัน เวลานั้นอายุสมเด็จได้ ๘๑ ปี เป็นสมเด็จมาได้ ๓ ปีเศษฯ เมื่อสมเด็จทราบแน่ว่า สมเด็จพระจอมเกล้าสวรรคตแล้ว ท่านเดินร้องไห้รอบวัด เดินบ่นไปด้วยร้องไห้ไปด้วยว่า สิ้นสนุกแล้ว ๆ ครั้งนี้ ๆ สิ้นสนุกแล้ว เดินร้องไห้โฮ ๆ รอบวัดระฆัง ดังจนใคร ๆ ได้ยิน ครั้นสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเถลิงถวัลยราชสืบสันตติวงศ์แล้ว สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) จึงทำพระพิมพ์ ๕ ชั้น ๗ ชั้น ๙ ชั้น ขึ้นอีก ตั้งใจว่าจะถวายสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ พิมพ์แล้วครั้งก่อนนั้นได้แบบบรรจุไว้ในพระเกษไชโยหมด แล้วพิมพ์พระ ๕ ชั้น ๗ ชั้น ๙ ชั้น รวมกันให้ได้ ๘๔,๐๐๐ องค์ เท่ากับพระธรรมขันธ์ กำลังพิมพ์อยู่ วิธีการทำเช่นครั้งก่อน แปลกแต่เสกข้าวในบาตรใส่ด้วย จารหนังสือใส่บาตรไปด้วย ไปบิณฑบาตก็จารหนังสือไปด้วย แล้วทำผงลงตัวเขียนยันต์ ตำปูนเพ็ชร์พิมพ์ไป ทุกวัน ๆ กลางวันไปก่อเท้าพระวัดบางขุนพรหม เจริญทิวาวิหารธรรมด้วย ดูช่างเขียนออกแบบกะส่วนให้ช่างเขียน ๆ ประวัติของท่านขึ้นที่ผ่านมาแล้วแต่ต้นจนจบ

พระอุโบสถวัดไชโยวรวิหาร

วิหารราย
(ประดิษฐาน ร.๕)

วิหารราย
(ประดิษฐานพระพุทธรูปและ
รูปเหมือนสมเด็จพระพุฒาจารย์โต)

บริเวณกุฏิสงฆ์จากด้านหลัง

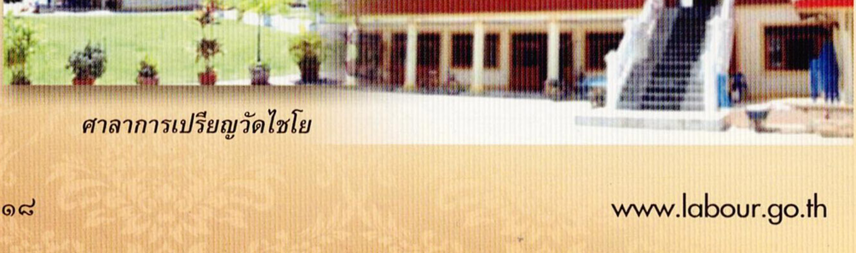

ศาลาการเปรียญวัดไชโย

วิวบริเวณมณฑป
(ประดิษฐานรอยพระพุทธบาทจำลอง)
ทางด้านทิศใต้
ติดโรงเรียนพระปริยัติธรรม

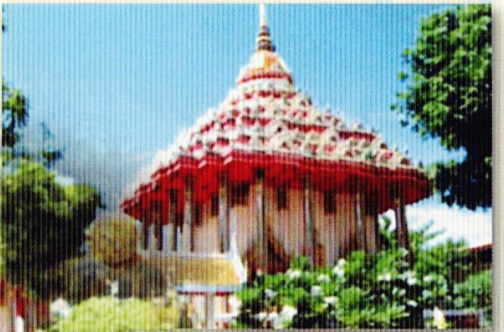

หอระฆังวัดไชโย (สร้างสมัย ร.๕)

สิงห์ปั้น วัดเกษไชโย

กุฏิสงฆ์ ทรงปั้นหยา

กุฏิสงฆ์หลังใหม่

พระมหาพุทธพิมพ์ หรือ หลวงพ่อโต
ประดิษฐานในวิหารวัดไชโยวรวิหาร ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง

ตลอดจนท่านนมัสการพระพุทธบาทตั้งแต่พระมหาโต มาจนเป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ก็ยังขึ้นไปนมัสการพระพุทธบาทตามฤดูเสมอ เมื่อครั้งทูลกระหม่อมพระคือ สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงผนวชอยู่วัดถมอราย (ราชาธิวาส) ยังทรงซักถามพระมหาโตว่า ท่านเชื่อพระบาทสระบุรีเป็นของแท้หรือพระมหาโต ทูลว่า เป็นเจดีย์ที่น่าประหลาดเป็นที่ไม่ขาดสักการะฯ

● ครั้นเมื่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ยังเป็นมหาโตในแผ่นดินพระนั่งเกล้า ทูลกระหม่อมพระยังเป็นพระราชาคณะเจ้าอาวาสวัดถมอราย ได้นิมนต์มหาโตไปสนทนาด้วยเป็นทางที่จะชวนเข้าหมู่ รับสั่งถามว่า มีบุรุษสองคนเป็นเพื่อนเดินทางมาด้วยกัน คนทั้งสองเดินมาพบไหมเข้า จึงทิ้งปอที่แบกมาเสียเอาไหมไป อีกคนหนึ่งไม่เอาคงแบกปอไป ท่านจะเห็นว่าคนแบกปอดีหรือคนแบกไหมดีฯ มหาโตทูลเฉลยไปอีกทางหนึ่งว่า ยังมีกระต่ายสองตัว ขาวตัวหนึ่งดำตัวหนึ่ง เป็นเพื่อนร่วมหากินกันมาช้านาน วันหนึ่งกระต่ายสองตัวเที่ยวและเล็มหญ้ากิน แต่กระต่ายขาวเห็นหญ้าอ่อน ๆ ฝั่งฟากโน้นมีชุมจึงข้ามฟากไปหากินข้างโน้น กระต่ายดำไม่ยอมไปทนกินอยู่ฝั่งเดียว แต่นั้นมากระต่ายขาวก็ข้ามน้ำไปหาหญ้าอ่อนกินฝั่งโน้นอยู่เรื่อย วันหนึ่งขณะที่กระต่ายขาวกำลังว่ายน้ำข้ามฟาก บังเกิดลมพัดจัด มีคลื่นปั่นป่วน กระแสน้ำเชี่ยวกราดพัดเอากระต่ายขาวไป จะเข้าฝั่งไหนก็ไม่ได้ เลยจมน้ำตายในที่สุด ส่วนกระต่ายดำก็ยังเที่ยวหากินอยู่ได้ไม่ตาย ฝ่าธุลีพระบาทลองทำนายว่ากระต่ายตัวไหนจะดีฯ......

ลำดับเจ้าอาวาสวัดไชโยวรวิหาร

พระมหาพุทธพิมพาภิบาล (วร โสภโชติ)

ลำดับเจ้าอาวาสวัดไชโยวรวิหารมีมาแล้วกี่องค์ไม่อาจสืบทราบได้ เพิ่งมีการบันทึกเอาไว้ตอนได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวงแล้วเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มี ๙ องค์ คือ

๑. พระครูมหาพุทธพิมพาภิบาล (พระมหาเกตุ ป.ธ.๓)	พ.ศ. ๒๔๓๘-๒๔๔๑
๒. พระครูมหาพุทธพิมพาภิบาล (พระวินัยธรเพิ่ม)	พ.ศ. ๒๔๔๑-๒๔๖๓
๓. พระสมุห์เรียบ (รักษาการเจ้าอาวาส)	พ.ศ. ๒๔๖๓-๒๔๖๙
๔. พระมหาชั้น (รักษาการเจ้าอาวาส)	พ.ศ. ๒๔๖๙-๒๔๗๐
๕. พระครูมหาพุทธพิมพาภิบาล (พัน)	พ.ศ. ๒๔๗๐-๒๔๗๕
๖. พระมหาพุทธพิมพาภิบาล (วร)	พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๐๙
๗. พระมหาพุทธพิมพาภิบาล (เชื่อม ชินวํโส)	พ.ศ. ๒๕๐๙-๒๕๒๘
๘. พระวิสิฐนิมมานการ (แฉล้ม จนฺทวณฺโณ ป.ธ.๓)	พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๔๖
๙. พระครูพิศาลชัยมงคล (ณรงค์ สิริปุญฺโญ)	พ.ศ. ๒๕๔๖-ปัจจุบัน

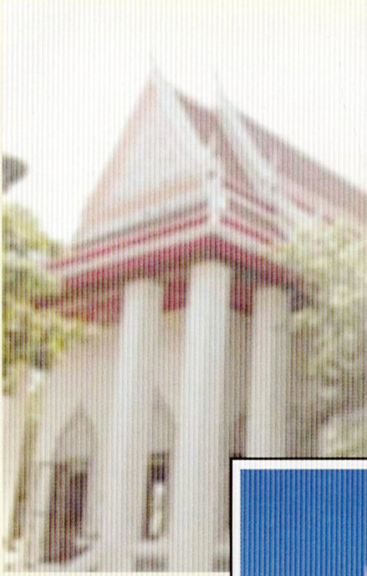

พระอุโบสถ

พระอุโบสถ ยาว ๑๕ เมตร ๙๔ เซนติเมตร กว้าง ๗ เมตร ๙๐ เซนติเมตร ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ จนเสร็จเรียบร้อยในรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๓๗ ลักษณะเป็นทรงไทยโบราณมีมุขลดต่อออกมาทางด้านหน้าพระวิหารมีช่อฟ้าหน้าบันเสาพระวิหารรับเชิงชายมีภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ ซึ่งเขียนขึ้นโดยช่างศิลป์ในสมัยรัชกาลที่ ๕

พระวิหารหลวง

พระวิหารพระมหาพุทธพิมพ์ หรือ พระวิหารหลวง ยาว ๒๗ เมตร ๔๐ เซนติเมตร กว้าง ๓๐ เมตร ๖๐ เซนติเมตร สร้างเป็นเรือนใหญ่ครอบองค์พระพุทธรูปไว้ พระวิหารมีความสูง ๑ เส้นเศษ ส่วนพระพุทธรูปนั้น รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใหม่แทนองค์ที่สมเด็จพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) สร้างไว้เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยใช้โครงเหล็กยึดรัดอิฐปูนไว้ ภายในมีขนาดหน้าตักกว้าง ๘ วา ๖ นิ้ว สูงสุดยอดพระรัศมี ๑๑ วา ๑ ศอก ๗ นิ้ว พระราชทานนามว่า **"พระมหาพุทธพิมพ์"** บูรณปฏิสังขรณ์ยุคเดียวกับพระอุโบสถ ก่ออิฐถือปูนฐานสี่เหลี่ยมมุมตัดมีบัวหงายรับคอระฆัง และมีฉัตรรูปบัวหงาย ๗ ชั้น มีแกนเหล็กข้างในไปถึงยอดสุดปั้นเป็นลูกแก้วติดไว้ด้วย

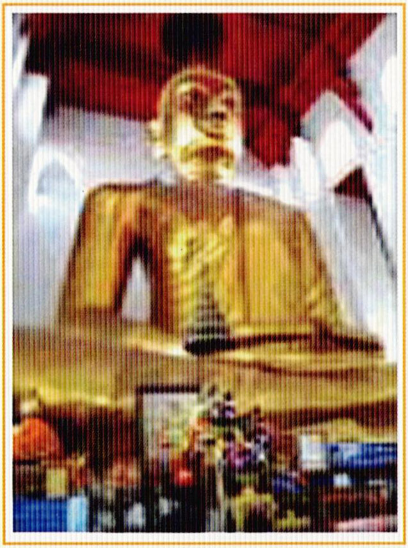

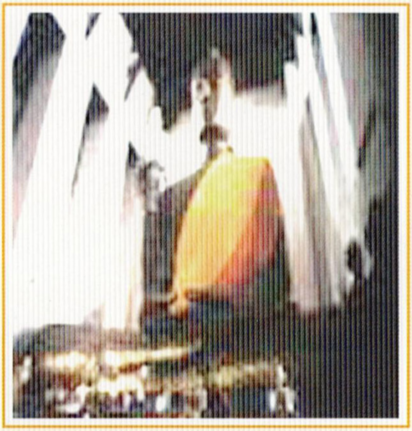

พระมหาพุทธพิมพ์ ก่อนและหลัง บูรณะปิดทองทั่วทั้งองค์

พระวิหารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

มีลักษณะเป็นทรงไทย มีมุขลด มีช่อฟ้าหน้าบัน เสาพระวิหารรับเชิงชายสวยงาม เป็นอันมาก และยังตั้งอยู่ริมฝั่งทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาอีกด้วย

รูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ภายในวัดไชโยวรวิหาร

ในวิหารที่หันหน้าออกสู่แม่น้ำยังเป็นที่ประดิษฐาน **"รูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์" (โต พรหมรังสี)** สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๗ องค์หลวงพ่อโตประดิษฐานอยู่ในพระวิหารที่มีความสูงใหญ่สง่างามแปลกตา กว่าวิหารแห่งอื่นๆ

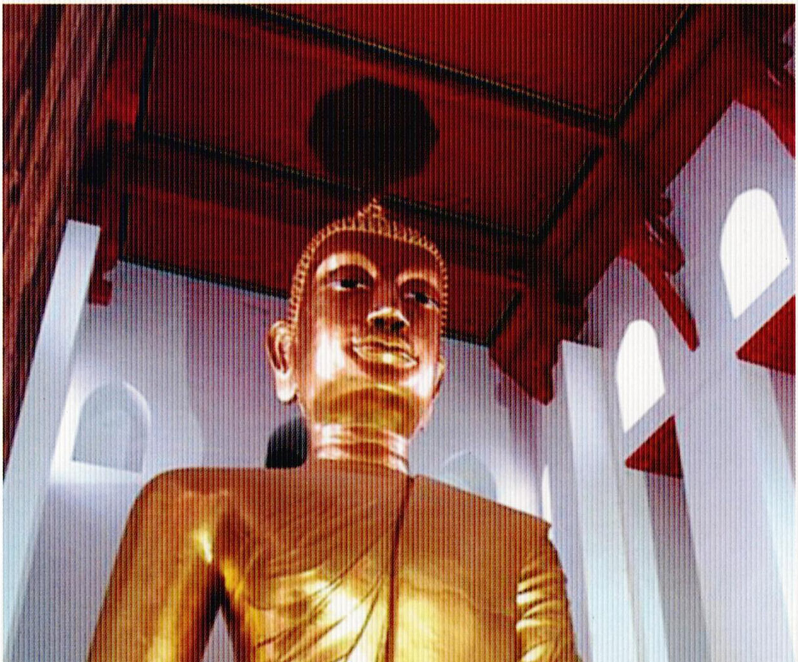

พระมหาพุทธพิมพ์ หรือ หลวงพ่อโต
ประดิษฐานในวิหารวัดไชโยวรวิหาร ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง

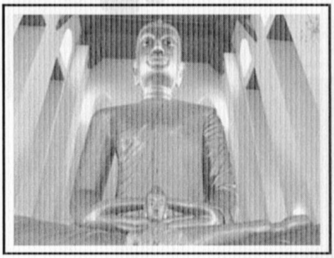

ประวัติพระมหาพุทธพิมพ์ หรือหลวงพ่อโต

"พระมหาพุทธพิมพ์" หรือ **"หลวงพ่อโต"** แห่งวัดไชโยนี้ เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวอ่างทองและจังหวัดใกล้เคียงให้ความเลื่อมใสศรัทธามาก พระมหาพุทธพิมพ์ประดิษฐานในวิหารวัดไชโยวรวิหาร ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง มีพุทธลักษณะเป็นศิลปะรัตนโกสินทร์ ปางสมาธิ ขัดสมาธิราบ ขนาดหน้าตัก ๘ วา ๗ นิ้ว ก่ออิฐถือปูนลงรักปิดทอง ด้วยเป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นโดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แห่งวัดระฆังโฆสิตาราม

สมเด็จพระพุฒาจารย์หรือที่เรียกกันติดปากว่าสมเด็จโตนั้น สร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่โตสมนามของท่านมาก่อนนี้แล้วสององค์ คือ พระนอนที่วัดสะตือ จ.พระนครศรีอยุธยา และพระยืนที่วัดอินทรวิหาร เขตบางขุนพรหม

เมื่อมาสร้างหลวงพ่อโตที่วัดไชโยนี้ แรกทีเดียวท่านสร้างเป็นพระนั่งขนาดใหญ่มาก ก่อด้วยอิฐและดินแต่ไม่นานก็ทลายลง ท่านจึงสร้างขึ้นอีกครั้ง ครั้งนี้ ใช้วิธีเดิมแต่ลดขนาดให้เล็กลงก็สำเร็จเป็นพระปางสมาธิองค์ใหญ่ถือปูนขาว ไม่ปิดทอง ปรากฏในพระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า *"...พระใหญ่ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) สร้างนี้ รูปร่างหน้าตาไม่งามเลย...ดูที่หน้าวัด ปากเหมือนท่านขรัวโตไม่มีผิด ถือปูนขาวไม่ได้ปิดทอง ทำนองท่านไม่คิดจะปิดทอง จึงได้เจาะท่อน้ำไว้ที่พระหัตถ์..."* ต่อมา เจ้าพระยารัตนบดินทร (บุญรอด กัลยาณมิตร) สมุหนายกมีศรัทธาสร้างพระอุโบสถและพระวิหารวัดไชโย แต่เมื่อกระทุ้งรากพระวิหารแรงสั่นสะเทือนทำให้องค์พระพังทลายลง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐวรการ นายช่างฝีมือเยี่ยมสมัยนั้นมาช่วย เมื่อพิจารณาแล้วทรงให้รื้อองค์พระออกทั้งองค์แล้ววางรากฐานใหม่ ใช้วิธีวางโครงเหล็กยึดไว้ภายในแล้วก่อขึ้นเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิซ้อนพระหัตถ์ ตามลักษณะที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ทำไว้เดิม เมื่อแล้วเสร็จได้รับพระราชทานนามว่า พระมหาพุทธพิมพ์ ซึ่งคือ หลวงพ่อโต วัดไชโยองค์ที่ปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโตเป็นที่ประจักษ์กันดีในหมู่ชาวเมืองอ่างทองที่เคารพนับถือ กล่าวกันว่า ผู้ที่ก่อกรรมทำชั่วไว้มาก จะไม่สามารถเข้าไปกราบนมัสการหลวงพ่อโตได้ เนื่องจากเมื่อเข้าใกล้องค์พระจะเห็นว่าหลวงพ่อโต กำลังจะล้มลงมาทับ

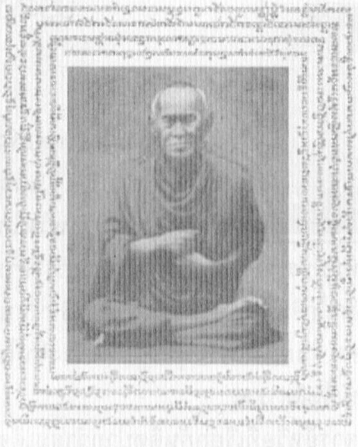

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดระฆังโฆสิตาราม จังหวัดธนบุรี นามเดิมว่า "โต" (กล่าวกันว่าเมื่อเป็นเด็ก รูปร่างท่านแบบบาง ผู้ใหญ่จึงตั้งชื่อให้ตรงกันข้าม (ข่มนาม) ว่า "โต") นามฉายาว่า "พฺรหมรังสี" เกิดในรัชกาลที่ ๑ (สร้างกรุงรัตนโกสินทร์ได้แล้ว ๗ ปี) ณ บ้านตำบลไก่จ้น (ท่าหลวง) อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๕ ขึ้น ๑๒ ค่ำ ปีวอก จุลศักราช ๑๑๕๐ เวลาพระบิณฑบาต (ตรงกับวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๓๑)

มีผู้รู้ตำราโหราศาสตร์ได้ผูกดวงชาตาของท่านไว้ดังนี้ (ในหนังสือ "ประวัติขรัวโต" ของพระยาทิพโกษา) กล่าวว่า ดวงชะตาของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ นั้น สมเด็จพระมหาสมณะเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ (ผู้สร้างพระกริ่งปวเรศน์ผู้เขียน) ทรงคำนวณถวาย สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ด้วยมีพระประสงค์จะทรงทราบว่า ผู้มีอายุตั้งแต่ ๘๐ ปีขึ้นไป จะมีดวงชะตาเป็นอย่างไร แล้วพระราชทานไปยังสมเด็จกรมพระยาเทววงศ์วโรปการ ซึ่งได้ประทานให้แก่พระยาทิพโกษา ลอกคัดเก็บรักษาไว้อีกต่อหนึ่ง ดวงชะตาของ เจ้าพระคุณสมเด็จฯ ที่ว่านี้ลัคนาสถิตราศีใดหาทราบไม่ แต่ได้ค้นพบในที่อื่นอยู่ใน หอพระสมุดแห่งชาติ ปรากฏว่าโหรวางลัคนาไว้ในราศีเมษ แต่พบในที่อื่นอยู่ในราศีพฤษภ (มหาเฮง วัดกัลยาณ์)

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี

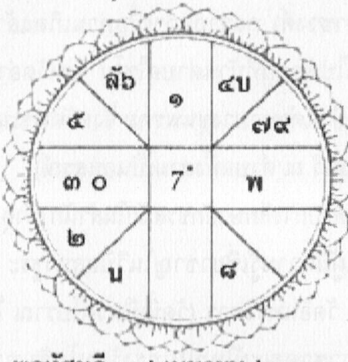

พฤหัสบดี ๑๗ เมษายน ๒๓๓๑

เวลา ๐๗.๕๕ น. (อยุธยา)

ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๕ ปีวอก

สำหรับดวงที่ท่านเห็นอยู่นี้ ผูกขึ้นจากข้อมูลการเกิดข้างต้น เพียงแต่ลงตำแหน่งดาวเพิ่มขึ้นจากเดิม ๓ ดวง คือ เนปจูน (น) พลูโต (พ) และแบคคัส (บ) โดยได้วางลัคนาไว้ที่ราศีพฤษภ เนื่องจากช่วงเวลาที่พระบิณฑบาต กว่าจะออกจากวัดตอนหกโมงเช้า พายเรือมากว่าจะถึงบ้านโยม ก็คงใช้เวลาอย่างน้อยเป็นชั่วโมง เพราะต้องรับบาตรเรื่อยมา เวลาที่ลงไว้ เมื่อวางลัคนา และเทียบกับอัตตชีวประวัติตลอดจนอุปนิสัยของท่านแล้ว เชื่อว่าถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงมากกว่าที่จะอยู่ในราศีเมษ (อ.เล็ก พลูโต)

วงศ์สกุลของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ กล่าวกันว่า เจ้าพระคุณสมเด็จฯ เป็นพระราชโอรสในพระองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และตลอดจนชั้นสามัญชนทั่วไปก็เข้าใจกันว่าเป็นเช่นนั้น แต่เรื่องนี้ไม่เป็นที่กระจ่างแจ้งจึงไม่ขอยืนยัน มารดาชื่อเกสร (ธิดานายชัย) เดิมเป็นชาวบ้านตำบลท่าอิฐ อำเภอท่าโพธิ์ ต่อมาในสมัยหนึ่งการทำนาไม่ได้ผลเพราะฝนแล้งมาหลายปี จึงย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ ณ บ้านไก่จ้น (ท่าหลวง) อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่อย่างน้อยที่สุดท่านต้องเป็นเชื้อพระวงศ์ในราชวงศ์จักรี (ความปรากฏในจดหมายเหตุบัญชีน้ำฝนของสมเด็จพระมหาสมณะเจ้ากรมพระยา ปวเรศวริยาลงกรณ์เล่น ๓ หน้า ๔๔ ว่า *"...วันเสาร์ แรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ (ต้น)*

ปีวอก จุล. ๑๒๓๔ เวลา ๒ ยาม สมเด็จพระพุฒาจารย์ ถึง "ชีพิตักษัย....." ดังนี้ส่อให้เห็นว่าท่านต้องเป็นเชื้อพระราชวงศ์) กล่าวกันว่าเมื่อท่านเกิดแล้ว ขณะที่ท่านยังเป็นทารกนอนเบาะ มารดาพาท่านไปพักอยู่ที่บ้านตำบลไชโย จังหวัดอ่างทอง พอท่านสอนเดินได้ มารดาก็พาท่านมาอยู่ ณ บ้านตำบลบางขุนพรหม จังหวัดพระนครสืบมา (ในกาลหลังท่านจึงได้สร้างพระพุทธรูปใหญ่ไว้ ณ ตำบลทั้งสามเป็นอนุสรณ์)

เมื่อเยาว์วัย ท่านได้รับการศึกษาอักขรสมัยในสำนัก เจ้าคุณอรัญญิก (เจ้าคุณอรัญญิกเป็นชาวเวียงจันทน์ เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในวิปัสสนาธุระ มีคนนับถือมาก นามเดิมของท่านเข้าใจว่าชื่อแก้ว) วัดอินทรวิหาร (วัดนี้เป็นวัดโบราณ ใครสร้างไม่ปรากฏที่กล่าว) ในหนังสือ เรื่องตั้งพระราชาคณะผู้ใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์ว่า เจ้าพระคุณสมเด็จฯ เป็นผู้สร้างนั้น เห็นจะหมายความว่า ท่านได้ปฏิสังขรณ์เป็นครั้งแรก เดิมเรียกว่า **"วัดบางขุนพรหมนอก"** ต่อมาพระองค์เจ้าอินทวงศ์ในกรมพระราชวังบวรฯรัชกาลที่ ๓ ทรงปฏิสังขรณ์ แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นวัดอินทรราม ภายหลัง (ในรัชกาลที่ ๖) ทางการคณะสงฆ์พิจารณาเห็นว่านามพ้องกับวัดอินทาราม (วัดบางยี่เรือใต้) คลองบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรี จึงเปลี่ยนนามใหม่ว่า "วัดอินทรวิหาร" ปรากฏสืบมาจนทุกวันนี้ ครั้นอายุ ๑๒ ปี ในปีวอก พ.ศ. ๒๓๔๓ ได้บรรพชาเป็นสามเณร (จะบรรพชาที่วัดสังเวชฯ หรือวัดอินทรวิหารไม่ทราบแน่ แต่สันนิษฐานว่าจะบรรพชาที่วัดอินทรวิหาร ด้วยเป็นสำนักที่ท่านเคยอยู่และศึกษาอักขรสมัยมาแต่แรก) เจ้าคุณบวรวิริยเถร (อยู่) เจ้าอาวาสวัดสังเวชวิศยาราม (เวลานั้นเรียกว่าวัดบางลำพูบน) จังหวัดพระนคร เป็นอุปัชฌาย์ ต่อมาจะเป็นปีใดไม่ปรากฏได้ย้ายสำนักมาอยู่วัดระฆังฯ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมต่อไป

ในตอนที่เจ้าพระคุณสมเด็จฯ จะย้ายมาอยู่วัดระฆังฯ นั้นมีเรื่องเล่าว่าคืนวันหนึ่งพระอาจารย์ (เห็นจะเป็นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (นาค) เปรียญเอก) นอนหลับฝันไปว่ามีช้างเผือกเชือกหนึ่งเข้ามากินหนังสือพระไตรปิฎกในตู้ของท่านจนหมดสิ้น แล้วตกใจตื่นท่านได้พิจารณาลักษณะการที่ฝันเห็นว่า *"ชะรอยจะมีคนนำเด็กมาฝากเป็นศิษย์ และเด็กนั้นต้องกอปรไปด้วยสติปัญญาอันสูงส่ง ต่อไปจะเป็นผู้ทรงคุณเป็นอย่างวิเศษผู้หนึ่ง"* ครั้นรุ่งเช้าท่านจึงสั่งพระและเณรว่า วันนี้ถ้ามีใครนำเด็กมาขอให้รอพบท่านให้จนได้ เผอิญในวันนั้น เจ้าคุณอรัญญิกได้พาสามเณรโตมาถวายเป็นศิษย์ศึกษาพระปริยัติธรรม พระอาจารย์นั้นก็ยินดีรับไว้ ด้วยพิเคราะห์เห็นพฤติการณ์เป็นจริงตามความฝัน

เรื่องประวัติของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ อันเนื่องด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรมนั้น ได้ฟังผู้หลักผู้ใหญ่เล่ากันมาว่า ท่านได้เล่าเรียนในสำนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (นาค) เปรียญเอก วัดระฆัง เป็นพื้น และได้เล่าเรียนต่อสมเด็จพระสังฆราช (สุก) วัดมหาธาตุบ้าง นอกจากนี้จะได้เล่าเรียน ที่ใดอีกบ้าง หาทราบไม่ เล่าว่าเมื่อเป็นนักเรียนท่านมักได้รับคำชมเชยจากครูบาอาจารย์เสมอว่ามีความทรงจำดี ทั้งมีปฏิภาณอัดยอดเยี่ยมดังมีเรื่องเล่าขานกันว่าเมื่อท่านเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักสมเด็จพระสังฆราชนั้น ก่อนจะเรียนท่านกำหนดว่า วันนี้ท่านจะเรียนตั้งแต่นี่ถึงนั่น ครั้นถึงเวลาเรียนท่านก็เปิดหนังสือออกแปลตลอด ตามที่กำหนดไว้ท่านทำดังนี้เสมอ จนสมเด็จพระสังฆราชรับสั่งว่า *"ขรัวโตเขามาแปลหนังสือให้ฟัง เขาไม่ได้มาเรียนหนังสือกับฉันดอก"*

ยังมีข้อน่าประหลาดอีกอย่างหนึ่ง ที่ท่านเรียนรู้ปริยัติธรรมแต่ไม่เข้าแปลหนังสือเป็นเปรียญ (ในสมัยก่อนนั้น การสอบพระปริยัติธรรมไม่ได้ออกเป็นข้อสอบเหมือนทุกวันนี้ การสอบในครั้งนั้นต้องสอบพระปริยัติธรรมต่อพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระสังฆราช (สุก) ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นการสอบด้วยปากเปล่า สุดแต่ผู้เป็นประธานกรรมการและกรรมการจะสอบถามอย่างใด ต้องตอบให้ได้ ถ้าตอบไม่ได้ก็หมายความว่าตกเพียงแค่นั้น) และแปลกยิ่งกว่านั้นก็คือ มีผู้เรียกท่านว่า มหาโต มาตั้งแต่แรกบวช (ปรากฏในบัญชีรายนามพระสงฆ์พระราชทานฉันและสดัปกรณ์ราย ๑๐๐ ในงานพระราชพิธีวิสาขบูชา รัชกาลที่ ๓ วันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๖ แต่ไม่ลงปี มีนามเจ้าพระคุณสมเด็จฯ เขียนว่า *"มหาโต เปรียญเอก บางแห่งว่า มหาโต เปรียญ ๔ ประโยคแรก) แต่บางคนเรียกว่า "ขรัวโต"*

ทั้งนี้เพราะเห็นว่าท่านมักชอบทำอะไรแปลกๆ ไม่ซ้ำแบบใคร นี่เป็นเรื่องธรรมดาของอัจฉริยบุคคล ซึ่งตามปรกติคนส่วนมาก ไม่ค่อยเข้าใจในอัจฉริยภาพอันมีความหมายสูง อัจฉริยบุคคลแทบทุกท่านเมื่อยังมีชีวิตอยู่ มักจะมีผู้เข้าใจว่าบ้าเสมอ มีมติอยู่ข้อหนึ่งว่า *"อัจฉริยบุคคลและคนบ้านั้นอยู่ห่างกันเพียงก้าวเดียว"* ว่าถึงความรอบรู้พระปริยัติธรรมปรากฏว่าท่านเจ้าพระคุณสมเด็จฯ เป็นผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก มีชื่อทั้งเป็นผู้เรียนก็เรียนเก่งกว่าใคร เป็นครูก็สอนได้ดีเยี่ยม มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ศิษย์ที่เป็นเปรียญเอกและทรงสมณศักดิ์สูงคือหม่อมเจ้าพระสมเด็จพระพุฒาจารย์ (ทัด) วัดพระเชตุพน

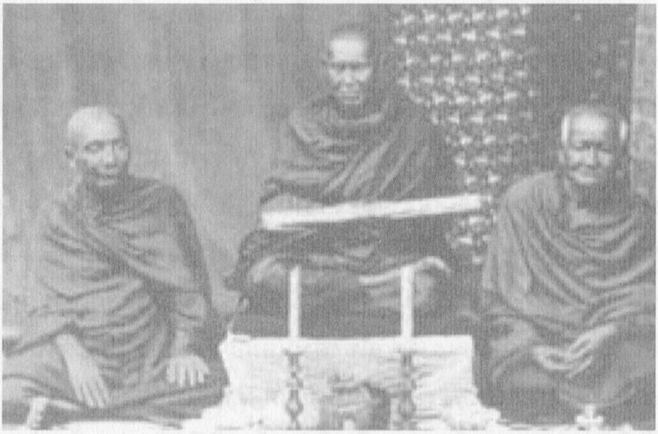

เจ้าพระคุณสมเด็จฯ สิ้นชีพิตักษัย ณ หอสวดมนต์วัดระฆังโฆสิตาราม จังหวัดธนบุรี เมื่อเวลา ๒ ยาม (๒๔.๐๐น.) วันเสาร์แรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ (ต้น) ปีวอก จุลศักราช ๑๒๓๔ ตรงกับวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๑๕ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ คำนวณอายุได้ ๘๕ ปี ครองพรรษาได้ ๖๕ พรรษา.

รูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)
ในพระวิหารหลวง วัดไชโยวรวิหาร ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง

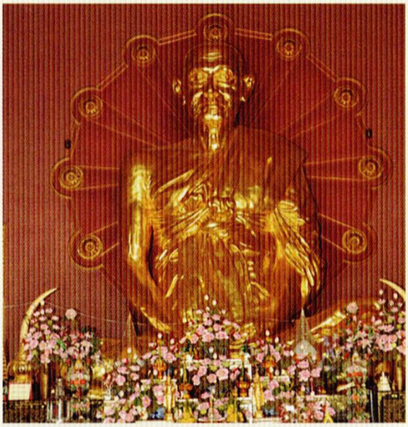

พระวิหารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) มีลักษณะเป็นทรงไทย มีมุขลด มีช่อฟ้าหน้าบันเสาพระวิหาร รับเชิงชายสวยงามเป็นอันมาก และยังตั้งอยู่ริมฝั่งทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาอีกด้วย

ประมวลภาพวิวทิวทัศน์ของวัดไชโย

ภาพบริเวณสวนหย่อม/ลานหญ้า รอบ ๆ พระวิหารหลวง และพระอุโบสถวัดไชโย

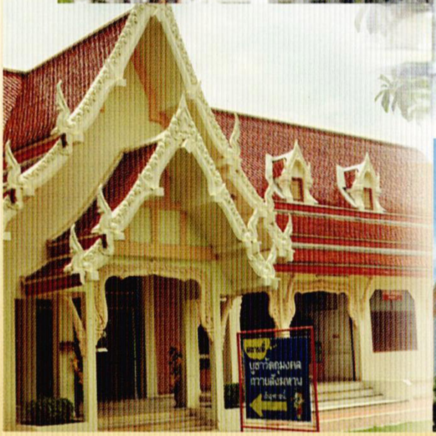

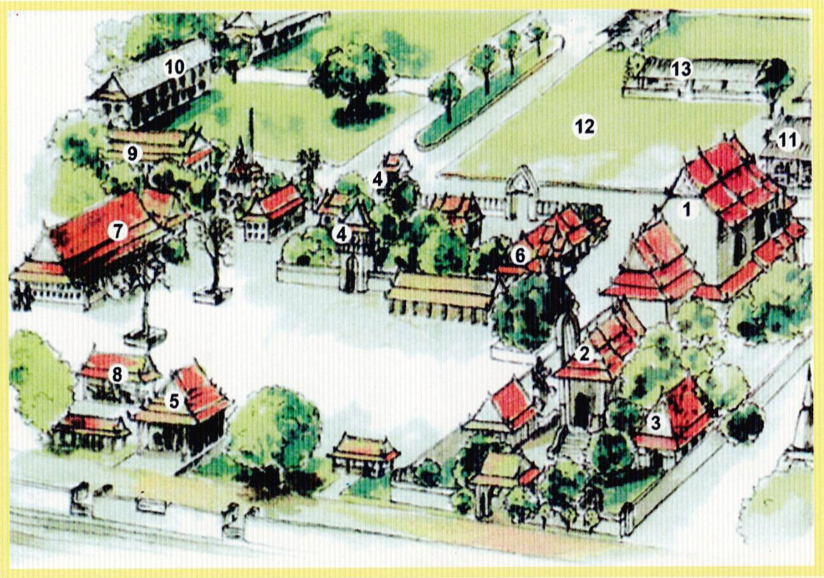

แผนผังวัดไชโยวรวิหาร

1. พระวิหารพระมหาพุทธพิมพ์
2. พระอุโบสถ
3. ศาลา ร. 5
4. หอระฆัง / หอกลอง
5. วิหารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)
6. ศาลามุข
7. ศาลาการเปรียญ
8. ศาลาเรือไม้ตะเคียนโบราณ
9. โรงเรียนปริยัติธรรม
10. โรงเรียนวัดไชโย
11. ร้านค้า
12. ลานจอดรถ
13. ห้องสุขา

พระคาถาชินบัญชร

เพื่อให้เกิดอานุภาพยิ่งขึ้นก่อนเจริญภาวนาชินบัญชร
ตั้งนะโม ๓ จบก่อน
แล้วระลึกถึง สมเด็จพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

❖ ❖ ❖

ชะยาสะนากะตา พุทธา เชตะวา มารัง
สะวาหะนัง จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปิวิงสุ นะราสะภา

ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐาวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา

สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโล
จะเน สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร

หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง โมคคัลลาโน จะวามะเก

ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะ
ราหุโล กัสสะโป จะ มะหานาโน อุภาสุง วามโสตะเก

เกสะโต ปิฏฐิภาคัสมิง สุริโย วะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิ ปุงคะโว

กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร

ปุณโณ อังคุลิมาโลจะ อุปาลี นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะอิเมชาตา นะลาเฏ ติละกา มะมะ

เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชินโนระสา

ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา

ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุต

ตะกัง ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง

ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะ สุตตะ

กัง อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสัณฐิตา

ชินา นานา วะระสังยุตตา สัตตัปปาการะลัง

กาตา วาตะปิตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตุปัททะวา

อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา

วะเสโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร

ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหีตะเล

สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสา สะภา

อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข ชินานุภาเวนะ

ชิตูปัททะโว ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ สังฆานุภาเวนะ

ชิตันตะวาโย สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิชินะปัญชะเรติ.

❖ ❖ ❖

คำแปลพระคาถาชินบัญชร

พระพุทธเจ้าและพระนราสภาทั้งหลาย ผู้ประทับนั่งแล้วบนชัยบัลลังก์ทรงพิชิตพระยามาราธิราชผู้พรั่งพร้อมด้วยเสนาราชพาหนะแล้ว ได้เสวยอมตรสคืออริยสัจธรรมทั้งสี่ประการ เป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์

มียี่สิบแปดพระองค์ คือ พระผู้ทรงพระนามว่า ตัณหังกร เป็นอาทิ พระพุทธเจ้าผู้จอมมุนี ทั้งหมดนั้น

ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียรเกล้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่บนศีรษะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระสงฆ์องค์บ่อเกิดแห่งความดีทั้งปวงอยู่ที่อุระ

พระอนุรุทธะอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง

พระอานนท์กับพระราหุลอยู่หูขวา พระกัสสะปะกับพระมหานามะอยู่ที่หูซ้าย

มุนีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยสิริดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขนตลอดร่างทั้งข้างหน้าและข้างหลัง

พระเถระกุมาระกัสสะปะ ผู้แสวงบุญทรงคุณอันวิเศษ มีวาทะอันวิจิตรไพเราะ จงมาประดิษฐานอยู่ที่ปากแห่งข้าพเจ้าเป็นเนืองนิตย์

พระปุณณะ พระอังคุลิมาล พระอุบาลี พระนันทะ และพระสีวะลี พระเถระทั้งห้านี้ จงปรากฏเกิดเป็นกระแจะจุณเจิมที่หน้าผาก

ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีชัยและเป็นพระโอรส เป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทรงชัย แต่ละองค์ล้วนรุ่งเรืองไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีล ให้ดำรงอยู่ทั่วอวัยวะน้อยใหญ่

พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า พระเมตตาสูตรอยู่เบื้องขวา พระอังคุลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย พระธชัคคะสูตรอยู่เบื้องหลัง

พระขันธปริตร ประโมรปริตร และพระอาฏานิยสูตร เป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ

อนึ่ง พระชินเจ้าทั้งหลายนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิด มีศีลาทิคุณอันมั่นคง คือสัตตะปราการ เป็นอาภรณ์มาตั้งล้อมเป็นกำแพงคุ้มครองเจ็ดชั้น

ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้า ไม่ว่าจะทำกิจการใด ๆ เมื่อข้าพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ในบัญชรแวดวงกงล้อมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอโรคอุปัทวะทุกข์ทั้งภายนอกและภายในอันเกิดแต่โรคร้าย คือโรคลมและโรคดี เป็นต้น เป็นสมุฏฐานจงกำจัดให้พินาศสิ้น

ขอพระมหาบุรุษผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้น จงอภิบาล ข้าพระพุทธเจ้าผู้อยู่ในภาคพื้นท่ามกลางพระชินบัญชร ข้าพระพุทธเจ้าได้รับความคุ้มครองปกปักรักษาภายในเป็นอันดีฉะนี้แล

ข้าพระพุทธเจ้าได้รับอภิบาลด้วยคุณานุภาพแห่งสัทธรรม จึงชนะอุปัทวันตรายใด ๆ ด้วยอานุภาพแห่งพระชินะพุทธเจ้า ชนะข้าศึกศัตรูด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งปวงด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ขอข้าพระพุทธเจ้า จงได้ปฏิบัติ รักษาดำเนินไปโดยสวัสดีเป็นนิจนิรันดรเทอญ ฯ

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ตราสัญลักษณ์

- **เทพบดีองค์กลาง พระหัตถ์ซ้ายถือพระขรรค์ พระหัตถ์ขวาประสาทพร มีหน้าที่รักษาความเป็นธรรม เปรียบเสมือนรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่รักษาความเป็นธรรมและอำนวยประโยชน์สุข ให้แก่ประชาชนโดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือ**
- **เทพบดีผู้อยู่เบื้องขวา พระหัตถ์ขวาถือม้วนสารา หมายถึงนายจ้าง**
- **เทพบดีผู้อยู่เบื้องซ้าย พระหัตถ์ขวาถือผึ่ง พระหัตถ์ซ้ายถือดิ่ง หมายถึง ลูกจ้าง**

ทั้งสามองค์เหาะลอยเปล่งรัศมีอยู่เหนือลายเมฆภายในวงกลมเดียวกัน ซึ่งความหมายถึง ความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมใจกันทุกฝ่าย เพื่อความเจริญก้าวหน้าในกิจการันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชาติ

วิสัยทัศน์ แรงงานสมานฉันท์ มั่นคงและปลอดภัย

พันธกิจ
๑. พัฒนามาตรฐานแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
๒. คุ้มครองแรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงาน
๓. ส่งเสริม พัฒนาและกำกับดูแลความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงาน
๔. ส่งเสริมและพัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการแรงงาน
๕. พัฒนาระบบบริหารจัดการและขีดสมรรถนะบุคลากร

กลยุทธ์
๑. ส่งเสริม พัฒนาและกำกับดูแลแรงงานที่ได้รับไปทำที่บ้านและงานเกษตรกรรม
๒. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงาน
๓. กำกับดูแลแรงงานให้ได้รับสิทธิตามมาตรฐานแรงงาน
๔. ส่งเสริมและพัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์ในสถานประกอบกิจกรรม
๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานประกอบกิจการในอุตสาหกรรมส่งออกและที่เกี่ยวเนื่องมีการพัฒนามาตรฐานแรงงานไทย (มรท. ๘๐๐๑-๒๕๕๓)
๖. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านแรงงาน

วัฒนธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม โดยยึดหลักความเสมอภาค ถูกต้อง รวดเร็ว มีเกียรติ ศักดิ์ศรีและสามัคคีในหมู่คณะ

ค่านิยมสร้างสรรค์ ๗ ประการ

๑. กล้ายืนหยัดทำสิ่งที่ถูกต้อง
๒. ซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้
๓. มีความรับผิดชอบ
๔. เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ
๕. รักสามัคคี
๖. ทำงานเป็นทีม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ)
๗. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

การแบ่งส่วนราชการ

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง

- สำนักความปลอดภัยแรงงาน
- สำนักคุ้มครองแรงงาน
- สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน
- สำนักแรงงานสัมพันธ์
- กองการเจ้าหน้าที่
- กองนิติการ
- กองสวัสดิการแรงงาน
- สำนักงานเลขานุการกรม
- กลุ่มตรวจสอบภายใน
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

๒. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

- สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

อำนาจหน้าที่

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานแรงงาน การคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน การแรงงานสัมพันธ์ การแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และการสวัสดิการแรงงานโดยการพัฒนามาตรฐาน รูปแบบ กลไก มาตรการ ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางการค้า และพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในการดำเนินภารกิจให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดและพัฒนามาตรฐานแรงงาน รวมทั้งการส่งเสริมกำกับดูแลให้การรับรองสถานประกอบกิจการที่มีการบริหารจัดการตามมาตรฐานแรงงาน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- คุ้มครองดูแลแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดและมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ส่งเสริมพัฒนาและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านมาตรฐานแรงงาน คุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงาน แรงงานสัมพันธ์ แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และสวัสดิการแรงงาน
- ส่งเสริมและดำเนินการให้มีการจัดสวัสดิการแรงงาน
- ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ข้อพิพาทแรงงาน และความไม่สงบด้านแรงงาน
- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จัดทำแผนงานและประสานแผนปฏิบัติงานของกรมให้สอดคล้อง

กับนโยบาย และยุทธศาสตร์ ด้านแรงงานและพัฒนาอาชีพของกระทรวง

- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักความปลอดภัยแรงงาน

- กำหนดและพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ควบคุมดูแลนายจ้างและลูกจ้าง รวมทั้งบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาต การขึ้นทะเบียน และกำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- พัฒนาระบบการคุ้มครองความปลอดภัยแรงงาน มาตรการ และวิธีปฏิบัติด้านการตรวจความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- พัฒนาระบบสารสนเทศความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม และพัฒนาเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักคุ้มครองแรงงาน

- พัฒนาระบบการคุ้มครองแรงงาน กำหนดแนวทางมาตรการและวิธีปฏิบัติด้านการคุ้มครองแรงงานทั้งในและนอกระบบ
- ควบคุม ดูแลนายจ้าง ลูกจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษา วิเคราะห์สภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และพัฒนามาตรฐานแรงงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- บริหารกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน

- พัฒนามาตรฐานแรงงานและบริหารจัดการมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ รวมทั้งจัดระบบรับรองมาตรฐานแรงงานและส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางการค้า
- ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานแรงงาน คุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สวัสดิการแรงงานแก่นายจ้าง ลูกจ้าง และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ดำเนินการเกี่ยวกับการต่างประเทศด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- จัดทำและประสานแผนการปฏิบัติงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง รวมทั้งการวิเคราะห์สถิติข้อมูลด้านแรงงานและงานห้องสมุดของกรม
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักแรงงานสัมพันธ์

- พัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์ และแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
- ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- กำหนดแนวทาง มาตรการ และวิธีปฏิบัติด้านแรงงานสัมพันธ์และแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองการเจ้าหน้าที่

- จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรม
- ดำเนินการเกี่ยวกับงานสวัสดิการข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรม
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองนิติการ

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบในความรับผิดชอบของกรมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญา งานยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน งานเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งและทางอาญา งานคดีปกครอง งานคดีแรงงาน และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจ หน้าที่ของกรม รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือด้านคดีแก่ลูกจ้าง
- พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยด้านคุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ และแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองสวัสดิการแรงงาน

- กำหนดและพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการแรงงาน
- ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการให้มีการจัดสวัสดิการแรงงาน
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเลขานุการกรม

ทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรมและราชการอื่นที่มิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ อำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

- ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม
- ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการและประสานราชการ งานเลขานุการ และงานประชาสัมพันธ์ของกรม
- ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะของกรม
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มตรวจสอบภายใน

ทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในและสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรม รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของกรม
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่อธิบดีเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการในกรม
- ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานภายในกรมและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน Department of Labour Protection and Welfare
ถนนมิตรไมตรี เขตดินแดง กทม. 10400 หมายเลขโทรศัพท์กลาง 0-2245-4310-4 สายด่วน 1546
www.labour.go.th email address : info@labour.mail.go.th

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	มท./ภายใน	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
สำนักอธิบดี ชั้น 8 อาคาร กสร.				
นางอัมพร นิติสิริ	**มท. 803 1810**	**0-2245-7787**	**0-2965-7058-9**	**08-1911-5328**
อธิบดี	2999	0-2245-8229 F	0-2965-8983 F	
	2997	0-2245-7787		08-9500-2384
	1810	0-2245-8229 F		08-9923-5491
	2996			
	2998-9			08-1923-6027
นายปกรณ์ อมรชีวิน	**มท.803 1813**	**0-2245-8260**	**0-2949-7652**	**08-4438-0622**
รองอธิบดี	2666	0-2245-8356		
	2664	0-2245-8260	0-2415-4644	08-9698-6975
	2665	0-2245-8356/F	-	08-1938-3743
นางสาวพรรณี ศรียุทธศักดิ์	**มท.803 1812**	0-2246-2015	**0-2996-7426**	**08-1809-9350**
รองอธิบดี	2777	0-2245-8537/F		
	2776	0-2245-8537	-	08-1755-6564
	2775	0-2246-2015		08-9882-3890
นายสมชาย วงษ์ทอง	**มท.803 1811**	**0-2245-8400**	**0-2573-7564**	**08-9890-7746**
รองอธิบดี	2888	**0-2245-8526/F**		
	2887	**0-2245-8400**	-	
	2886	**0-2245-8526/F**		
สำนักตรวจราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ชั้น 9 อาคาร กสร.				
ผู้ตรวจราชการกรม				
นางศิริกาญจนา พัฒนาศักดิ์	**มท. 803 1815**	**0-2246-9341**	-	**08-5485-2521**
(หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม)	2121			
นายเกษม กองกูล	2120	0-2246-9359	0-2643-6336	08-5485-2524
นายวินัย ลู่วิโรจน์	2117	0-2246-3247	0-2241-1883	08-1375-3471
นางพรทิพย์ ทองเอี่ยม	2119	0-2245-2452	-	08-5485-2523
นางกาญจนา เทวะศิลชัยกุล	2800	0-2246-3194	0-2258-3353	08-9891-9677
ติดต่อเจ้าหน้าที่	2115-6	2246-9034/F	-	08-7827-0001
				08-9783-9481

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	สื่อสาร มท.	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
สำนักงานเลขานุการกรม ชั้น 4 อาคาร กสร.				
นางสรวงสุรัตน์ มรรคา	**มท. 803 1814**	**0-2245-8541**	**0-2932-4394**	**08-1734-0745**
เลขานุการกรม	2083	0-2246-4470		
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2147	0-2245-8556/F	-	-
หัวหน้าฝ่ายการคลัง	2093	0-2245-6680	-	08-1829-4891
หัวหน้างานงบประมาณ	2001-7	0-2246-5313	-	08-5485-2526
หัวหน้างานการเงิน	2095-8	0-2246-2990	-	08-1923-0217
ติดต่อเรื่องเงินเดือน ค่าจ้าง	2086	0-2245-7015	-	-
ติดต่อเรื่อง GFMIS	2099	-	-	-
หัวหน้างานพัสดุ	2001-7	0-2246-5497/F	-	08-1854-0469
หัวหน้าหมวดยานยนต์	2082	0-2245-8556/F	0-2936-4248	08-5937-5231
หัวหน้าฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	2141	0-2246-5164/F	-	08-1839-1315
หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์	2134	0-2245-8932	-	08-1837-6021
นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ	2131	0-2245-8915	-	08-9500-2370
เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์	2131-5	0-2245-8915	-	-
ติดต่อใช้ห้องประชุมกสร.	2138	0-2245-8932	-	-
กลุ่มตรวจสอบภายใน ชั้น 9 อาคาร กสร.				
นางเพลินพิศ วิทยอุดม	**มท. 803 1808**	**0-2246-6340**	**0-2741-7843**	**08-1922-9167**
ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน	2100			
นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ	2101	0-2245-7019/F	0-2410-7750	08-1981-2498
นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ	2104	0-2245-7019/F	0-2415-6867	08-1007-1003
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ชั้น 9 อาคาร กสร. **http://www.itjoon.com e-mail:sopa.k@labour.mail.go.th**				
นางโสภา เกียรตินิรชา	**มท. 803 1828**	**0-2246-0363**	**0-2887-9095**	**08-1734-0593**
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	2143	0-2246-0147/F		
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	2142	0-2245-6380	-	08-7110-9511
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	2142	0-2245-6380	-	08-1818-4659

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	สื่อสาร มท.	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
กองการเจ้าหน้าที่ ชั้น 12 อาคาร กสร.				
http://personnel.labour.go.th e-mail:personnel@labour.mail.go.th				
นายสุวิทยา จันทวงศ์	**มท. 803 1819**	**0-2245-2571**		**08-1869-7438**
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	2210			
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2212	0-2246-3541/F	-	08-1981-0896
หัวหน้าฝ่ายอัตรากำลังและระบบงาน	2224	0-2245-6939	-	08-1620-6546
หัวหน้าฝ่ายสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	2214	0-2246-2770	-	08-1870-3711
หัวหน้าฝ่ายพัฒนาข้าราชการและบำเหน็จความชอบ	2227	0-2245-5867	-	08-6882-8466
หัวหน้าฝ่ายวินัยและทะเบียนประวัติ	2218	0-2245-1091	-	08-1309-8814
กองนิติการ ชั้น 12 อาคาร กสร.				
นายปฐม เพชรมณี	**มท.803 1818**	**0-2246-7589**	-	08-1375-3473
ผู้อำนวยการกองนิติการ	2255			
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2240-2	0-2246-7589/F	-	08-9500-2382
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาและยกร่างกฎหมาย	2244	0-2246-7601	-	08-1934-8567
หัวหน้ากลุ่มงานที่ปรึกษากฎหมายนิติกรรมและสัญญา	2252	0-2246-7039	-	-
หัวหน้ากลุ่มงานคดี1	2245	0-2248-6585	-	08-1869-7803
หัวหน้ากลุ่มงานคดี2	2319	0-2246-2124	-	08-9676-4443
หัวหน้ากลุ่มงานคดี3	2249	0-2245-7773	-	08-1869-7038
กองสวัสดิการแรงงาน ชั้น 3 อาคาร กสร.				
นางนิสา นพทีปกังวาล	**มท. 803 1806**	**0-2248-6786**	**0-2903-0747**	**08-9924-2756**
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการแรงงาน	2040-1	0-2245-9821/F		
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2043	0-2248-6684	-	08-1751-4371
ผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยฯ จ.นครปฐม	-	0-2429-4929 0-2429-1301	0-2580-8651	08-1734-0910
ผู้อำนวยการศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยฯ จ.สมุทรปราการ	-	0-2388-3804-5	-	08-1734-0991

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	สื่อสาร มท.	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
หัวหน้าฝ่ายพัฒนารูปแบบสวัสดิการแรงงาน	2048	0-2245-6774	-	08-1419-0223
หัวหน้าฝ่ายคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน	2056	0-2246-0080	0-2552-5717	08-5834-4433
หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานสวัสดิการแรงงานด้านสุขภาพ	3011	0-2246-0080	0-2472-1504	08-1847-6437
หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการแรงงานด้านเศรษฐกิจ	2053	0-2246-0383	-	08-1708-5308
หัวหน้าฝ่ายงานโครงการสายใยรัก/มุมนมแม่	2056	0-2246-0383	0-2434-7865	-
สำนักคุ้มครองแรงงาน ชั้น 10 อาคาร กสร.				
-	**มท. 803 1820**	**0-2246-1622**		
ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองแรงงาน	2994-5	0-2246-1622	-	08-1867-9417
หน้าห้อง	2995	0-2246-0801	-	**08-1867-9164**
นายอนันต์ชัย อุทัยพัฒนาชีพ	**2271**	**0-2245-7170**		
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคุ้มครองแรงงาน			-	08-1752-7360
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2267 2262-8	0-2246-6857 0-2246-6916/F 0-2246-6389		
กลุ่มพัฒนาระบบการคุ้มครองแรงงาน ชั้น 10 อาคาร กสร.				
นางอรุณวรรณ เพ่งวาณิชย์	**มท. 803 1822**	**0-2246-2581**	**0-2510-6120**	**08-1833-0164**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบการคุ้มครองแรงงาน	**2272**			
หัวหน้างานพัฒนาระบบการคุ้มครองแรงงาน	2271	0-2246-2707	-	
หัวหน้างานแผนงาน งบประมาณ ติดตามประเมินผลและตัวชี้วัด	2261	0-2245-7133		08-9966-4434
หัวหน้างานวิชาการและศูนย์ข้อมูลด้านแรงงาน	2269	0-2246-6376	-	-
หัวหน้างานบริหารงานกลุ่มพัฒนาระบบฯ	2273	0-2246-6376 0-2246-2707/F	-	08-5325-2482

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	สื่อสาร มท.	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน ชั้น 11 อาคาร กสร.				
นางสาวดวงใจ เพ่งผล	**มท. 803 1805**	**0-2246-7858**	**-**	**08-1755-1904**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน	2060	0-2246-7858		
หัวหน้าฝ่ายแผนงานวิชาการและประเมินผลเครือข่าย	2072	0-2245-7133	0-2286-1038	08-1837-5961
หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย	2066 2064-7	0-2246-8024/F	-	08-9891-9741
กลุ่มงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุ้มครองแรงงาน ชั้น 11 อาคาร กสร.				
นางสาววิภา เวสาการพินิช	**มท. 803 1816**	**0-2246-8994**	**0-2241-0670**	**08-5485-2522**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุ้มครองแรงงาน	2200-1	0-2246-3192/F		
หัวหน้างานตรวจและประสานการคุ้มครองแรงงาน 1	2209	0-2246-2938	-	08-1854-3703
หัวหน้างานตรวจและประสานการคุ้มครองแรงงาน 1	2207	0-2246-3096	-	08-1837-5931
หัวหน้างานวิชาการ	2206		-	08-1867-9408
กลุ่มงานกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ชั้น 10 อาคาร กสร.				
นางจุฑาทิพย์ วัชรเกษมสินธุ์	**มท. 803 1801**	**0-2246-2565**	**0-2693-0120**	**08-1837-5924**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง	2280			
หัวหน้างานการเงินและบัญชี	2281-2	0-2245-7266	-	-
หัวหน้างานพัฒนาระบบบริหารงานกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง	2286-7 2280	0-2245-7266 0-2246-2565	-	08-1809-9365
หัวหน้างานเลขานุการ	2283-5	0-2245-7266		08-1491-3632
คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง		0-2245-6881/F		

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	สื่อสาร มท.	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน ชั้น 14 อาคาร กสร.				
นายวรานนท์ ปีติวรรณ	**มท. 803 1800**	**0-2245-4987**	-	**08-1938-4227**
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน	2307,2292	0-2245-4986/F		
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2290	0-2245-4986/F	-	08-9532-4873
กลุ่มงานพัฒนาระบบมาตรฐานแรงงาน ชั้น 13 อาคาร กสร.				
นางรจนา สุวรรณวงษ์	**2150**	**0-2245-7175**	-	**08-1854-3534**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบมาตรฐานแรงงาน	2151	0-2245-7211/F		
หัวหน้างานพัฒนามาตรฐานแรงงาน	2154	0-2246-8294/F	-	08-4266-5578
หัวหน้างานพัฒนาทรัพยากรแรงงาน	2158	0-2245-7211/F	-	08-9159-1938
หัวหน้างานเครือข่ายมาตรฐานแรงงาน	2160	0-2246-8370/F	-	08-1863-2719
หัวหน้างานส่งเสริมมาตรฐานแรงงาน	2153	0-2246-8294/F		
กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ชั้น 14-15 อาคาร กสร.				
ดร.วิภาวี ศรีเพียร	**2293**	**0-2245-5188**	**-**	**08-9894-7850**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ	2293	0-2245-5188		
หัวหน้างานนโยบายและยุทธศาสตร์	2306	0-22455049	-	08-9483-6505
หัวหน้างานประเมินผล	2305	0-2245-5226/F	-	08-1347-5401
หัวหน้างานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	2312	0-2245-5981/F 0-2245-6487	0-2882-0171	08-9118-8771
หัวหน้างานวิชาการ	2152	0-2245-5090	-	08-9690-9230
กลุ่มงานรับรองมาตรฐาน แรงงาน ชั้น 13 อาคาร กสร.				
นางสาวศศิธร วงศ์หิรัญมาศ	**2328**	**0-2354-1642/F**	**0-2994-4503**	**08-9923-8014**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานรับรองมาตรฐานแรงงาน	2329			
หัวหน้างานตรวจประเมิน	2332	0-2354-1652	-	08-9810-3496
หัวหน้างานจัดการรับรอง	2331	0-2354-1652	-	08-1938-7614
หัวหน้างานทะเบียนหน่วยบริการ	2332	0-2354-1643	-	08-6993-5098
หัวหน้างานส่งเสริมการรับรอง	2333	0-2354-1653	-	08-9485-8987

ชื่อ – นามสกุล	หมายเลขโทรศัพท์			
ตำแหน่ง	**สื่อสาร มท.**	**ที่ทำงาน**	**บ้านพัก**	**มือถือ**
กลุ่มงานมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ ชั้น 14 อาคาร กสร.				
นางสาวเบญจมาศ จัดตานนท์ **ผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ**	**2190**	**0-2246-5828**	**0-2589-6566**	**08-1920-9452**
หัวหน้างานความร่วมมือระหว่างประเทศ	2191	0-2246-6101-2		08-1373-5526
หัวหน้างานมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ	2192	0-2246-6101-2	0-2579-3059	08-1741-4507
ห้องสมุด กสร. ชั้น 15 อาคาร กสร.				
นางสาวสำอางค์ สอนเจริญ **บรรณารักษ์ห้องสมุด**	**2318**	**0-2245-5310**	**0-2903-0671**	**08-9512-3482**
สำนักแรงงานสัมพันธ์ ชั้น 2 อาคาร กสร.				
นายสุวิทย์ สุมาลา **ผู้อำนวยการสำนักแรงงานสัมพันธ์**	**มท. 803 1804** **2010**	**0-2246-8392**	**0-2567-3687**	**08-1831-5724**
นายอิทธิพล แผ่นเงิน **ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านแรงงานสัมพันธ์**	**2148**	**0-2245-7688**	0-2587-6033	08-5660-9894
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	2014	0-2246-8393/F	0-2246-6066	08-1839-1327
กลุ่มงานพัฒนาแรงงานสัมพันธ์ ชั้น 2 อาคาร กสร.				
นายชัยวัฒน์ ทิพย์ลมัย **ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาแรงงานสัมพันธ์**	**มท. 803 1804** 2148	**0-2245-7688/F**	**0-2952+6564**	**08-1934-8505**
หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ	2023	0-2246-8825	-	08-9443-6622
หัวหน้างานพัฒนาระบบ	2028	0-2246-8825	-	08-7972-8628
หัวหน้างานวิเทศสัมพันธ์และประสานวิชการ	2026	0-2246-8825	0-2734-4307	-
หัวหน้างานสถิติสารสนเทศ	2026	0-2246-8825	-	-
กลุ่มงานทะเบียนกลาง ชั้น 2 อาคาร กสร.				
นายอนันต์ บวรเนาวรักษ์ **ผู้อำนวยการกลุ่มงานทะเบียนกลาง**	**มท. 803 1804** 2025	**0-2246-3825** 0-2246-8993/F	**0-2389-1539**	**08-1837-5916**
หัวหน้างานทะเบียน	2027	0-2246-8993		08-4124-4773
หัวหน้างานติดตามความเคลื่อนไหว	2027	0-2246-8993		08-9924-3581
หัวหน้างานวินิจฉัย	2011	0-2246-8993	-	08-6339-6767
หัวหน้างานคณะกรรมการไตรภาคี	2011	0-2246-8993	0-2448-0463	08-1830-3035

ชื่อ – นามสกุล	**หมายเลขโทรศัพท์**			
ตำแหน่ง	**สื่อสาร มท.**	**ที่ทำงาน**	**บ้านพัก**	**มือถือ**
กลุ่มงานประนอมข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้ง ชั้น 2 อาคาร กสร.				
นายสาโรช ศิรวัชรินทร์	**มท. 803 1804**	**0-2246-8455**	**0-2887-8918**	**08-1734-1283**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานประนอมข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้ง	2032			
หัวหน้างานประนอม ฯ 1	2021	0-2246-8455	-	08-1837-5917
หัวหน้างานประนอม ฯ 2	2020	0-2246-8455	-	08-1867-5726
หัวหน้างานประนอม ฯ 3	2021	0-2246-8455		08-1839-1320
กลุ่มงานส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ ชั้น 2 อาคาร กสร.				
นายวิเชียร เสงี่ยม	**มท. 803-1817**	**0-2643-4470**	**-**	**08-9924-5613**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์	**3014**	**0-2643-4471**		
หัวหน้างานวิชาการ	2081	0-2643-4477	-	
หัวหน้างานส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์	2081	0-2643-4471	-	
กลุ่มงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ชั้น 3 อาคาร กสร.				
นายวันชัย ดำรงสุกิจ	**มท. 803-1817**	**0-2245-9209**	**0-2982-6818**	**08-1867-5742**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์	2170			
หัวหน้างานพิจารณาสภาพการจ้าง	2175	0-2245-9570	0-2922-7637	08-9519-5728
หัวหน้างานกฎหมาย	2182	0-2245-9799	-	08-6691-9016
หัวหน้างานวินิจฉัยชี้ขาด	2181	0-2245-9546	-	08-9025-5322
หัวหน้างานประชุมและวิชาการ	2171	0-2245-9740	-	08-4700-9954
กลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ชั้น 3 อาคาร กสร.				
นางจิระภา ดวงดี	**มท. -**	**0-2246-1725**	**0-2527-3819**	**08-1839-1325**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์				
หัวหน้างานวิชาการ	-	0-2246-1726	-	08-4766-8772
หัวหน้างานประชุม	-	0-2246-1727	-	08-9011-6810
หัวหน้างานกฎหมาย	-	0-2246-1728	-	-
ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์จังหวัดสมุทรปราการ 1636 ม.4 ถนนเทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ (10270)				
ผอ.ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์จังหวัดสมุทรปราการ	**2170**	**0-2380-6596/F**	**-**	**08-9924-5613**

ชื่อ – นามสกุล ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์ สื่อสาร มท.	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
สำนักความปลอดภัยแรงงาน 22/22 หมู่ 2 ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170 โทร.0-2448-9128-39 , 0-2448-8338 โทรสาร. 0-2448-9142-5 www.oshthai.org				
นางสาวกาญจนา กานต์วิโรจน์ **ผู้อำนวยการสำนักความปลอดภัยแรงงาน**	**739**	**0-2448-9140** **0-2448-9143/F**	**0-2221-7799**	**08-1374-1407**
หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป	738	0-2448-9141 0-2448-9143/F	0-2552-4347	08-1855-9346
ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์ความปลอดภัยแรงงาน	602	0-2448-9174/F	0-2887-6167	08-1860-8024
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยแรงงาน	515	0-2448-9152 0-2448-9153/F	-	08-1811-9152
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมความปลอดภัยแรงงาน	501	0-2448-9171/F	-	08-1374-8365
ผู้อำนวยการกลุ่มงานทะเบียนความปลอดภัยแรงงาน	310	0-2448-8338 0-2448-9165/F	-	08-1374-2407
ผู้อำนวยการกลุ่มงานเครือข่ายความปลอดภัยแรงงาน	710	0-2448-9128-39 0-2448-9144/F	0-2277-6381	08-1854-3578
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	204	0-2448-9167/F	-	08-1374-8078
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	304	0-2448-3162/F	-	08-1860-1024
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	227	0-2448-9170/F	-	08-1811-9320
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	501	0-2448-9171/F	-	08-9500-2514
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	311	0-2445-9165/F	-	08-1374-8247
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	513	0-2448-9128-39	-	08-1854-3062
นักวิชาการชำนาญการ	810	0-2448-9164	-	08-1829-2641
นักวิชาการชำนาญการ	850	0-2448-9150	-	08-1829-3873
นักวิชาการชำนาญการ	520	0-2448-9151	-	08-1854-3890
นักวิชาการชำนาญการ	100	0-2448-9176	-	08-9500-2365

กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ 10 พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อ – นามสกุล/ตำแหน่ง/พื้นที่รับผิดชอบ/ที่ตั้ง	โทรศัพท์		
	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
นางพัทธิยา ตันติวนิช **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 1** (เขตดุสิต ป้อมปราบศัตรูพ่าย พระนคร สัมพันธวงศ์) อาคารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (เดิม) ชั้น 1 , 2 ภายในกระทรวงมหาดไทย แขวงราชบพิธ เขตพระนคร กทม. 10200	0-2221-1960 0-2221-0731/F 0-2221-0947/F 0-2221-1893 0-2221-1894	0-2241-0670	08-9894-8526 08-9893-2703
ดร.ดวงสมร แกลโกศล **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 2** (เขตจตุจักร ดอนเมือง บางเขน บางซื่อ หลักสี่) สำนักงานเขตจตุจักร ชั้น 7 ซอยวิภาวดีรังสิต 34 ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร กทม. 10900	0-2513-7922/F 0-2513-2042 0-2513-5169-70 0-2513-5854 0-2513-8430/F	-	08-9894-7510 08-9894-7843
นางสาววราพร เพียรจิตเลิศขจร **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 3** (เขตดินแดง พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง) อาคารสำนักงานประกันสังคม ชั้น 8 ในบริเวณ กระทรวงแรงงาน ถนนมิตรไมตรี เขตดินแดง กทม.	0-2247-7903 0-2247-7902 0-2245-3374 0-2245-5606/F 0-2245-8743/ F	0-2693-0120	08-9894-7412 08-9893-2806
นางสุมาลี วงศ์กงทอง **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 4** (เขตบางรัก ปทุมวัน ยานนาวา บางคอแหลม สาทร) สำนักงานเขตสาทร ชั้น 6 ถนนจันทร์ 24 เขตสาทร กทม. 10120	0-2212-9881/F 0-2212-0652 0-2212-3880/F 0-2212-3890	0-2530-4426	08-9893-2742 08-9204-0075
นางสุภาวดี เทียมสนิท **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 5** (เขตคลองสาน ธนบุรี บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่) ร้านสหกรณ์กรุงเทพ จำกัด สำนักงานลาดหญ้า ชั้น 3 เลขที่ 308 ถนนลาดหญ้า แขวงคลองสาน เขตคลองสาน กทม. 10200	0-2439-0771/F 0-2439-0772 0-2439-0766/F 0-2439-0767	0-2426-2436	08-9894-7918 08-9894-8703

ชื่อ – นามสกุล/ตำแหน่ง/พื้นที่รับผิดชอบ/ที่ตั้ง	โทรศัพท์		
	ที่ทำงาน	บ้านพัก	มือถือ
นายทำนุก สัมมาวิริยา **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 6 (เขตตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางแค ภาษีเจริญ** หนองแขม) อาคารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ส่วนแยกตลิ่งชัน) 22/3 ถนนบรมราชชนนี เขตตลิ่งชัน กทม. 10170	0-2448-5764 0-2448-5978 0-2448-5006/F 0-2448-9186-7 0-2884-1728/F	-	08-9894-8725 08-9894-8371
นางสุวิวรรณ ลิ่มสมบูรณ์ **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 7** (เขตจอมทอง ทุ่งครุ **บางขุนเทียน** บางบอน ราษฎร์บูรณะ) อาคารพิศาลพร เลขที่ 57 หมู่ 6 ถนนพระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กทม. 10150	0-2453-2401-5 0-2453-2403/F 0-2453-2404/F	0-2503-5726	08-9893-2753 08-9894-7952
นายสมศักดิ์ มโนศิรินุกูล **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 8** (เขตคลองเตย บางนา **ประเวศ** พระโขนง วัฒนา สวนหลวง) สำนักงานเขตประเวศ ชั้น 6 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 แขวงประเวศ เขตประเวศ กทม. 10250	0-2328-8179 0-2328-7084/F 0-2328-7969/F 0-2328-7672 0-2328-8155 0-2328-8190	-	08-9894-6852 08-9894-7014
นางอาภรณ์ นันทวิสัย **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 9 (เขตคันนายาว** บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม วังทองหลาง) 72,74,76 อาคารกีรทรัพย์ ถนนนวมินทร์ 98 แขวงคันนายาว เขตคันนายาว กทม. 10230	0-2510-2246 0-2510-1685 0-2510-2806 0-2510-1321/F 0-2510-2384/F	0-2693-0120	08-9894-5961 08-1734-0635
นายพงศ์ศา วงษ์วันทนีย์ **ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พื้นที่ 10** (เขตคลองสามวา สายไหม **มีนบุรี** ลาดกระบัง สะพานสูง หนองจอก) 555/28-33 ชั้น 3 หมู่13 ถนนสีหบุรานุกิจ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กทม. 10510	0-2540-5009 0-2540-5298 0-2540-5198 0-2540-5299/F 0-2540-5009/F	-	08-9894-7508 08-9894-7493

ศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 12 พื้นที่

ชื่อ – นามสกุล/ตำแหน่ง/ที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์		
	ที่ทำงาน	มือถือ	สื่อสาร มท.
นายจรัญชัย ก่อศรีพิทักษ์กุล **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 1 (ตลิ่งชัน)** 22/22 หมู่ 2 ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170	0-448-8338 ต่อ 840,801,850 0-2448-9150/F 0-2448-9176/F	08-1933-3900	-
นายวิชิต เอื้อสมานจิต **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 2 (ลาดกระบัง)** 330/9 ถ.เจ้าคุณทหาร แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520	0-2737-4602-3 0-2737-4903-4 0-2737-4603/F	08-1860-1044	-
นางนวลศรี อำพันธุ์ **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 3 (ลำปาง)** 384 หมู่ 3 ถ.พหลโยธิน ต.ศาลา อ.เกาะคา จ.ลำปาง 52130	0-5428-2010 0-5428-2001/F ต่อ 17	08-1374-8401 08-1882-5701	803 28564
นายมานิตย์ พิสิฐบุตร **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 4 (นครสวรรค์)** 23/17-18 หมู่ 10 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000	0-5622-0504-5 0-5622-0504/F	08-1829-5276 08-1881-4535	-
นายพิพัฒน์ นพทีปกังวาน **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 5 (พระนครศรีอยุธยา)** 101/3-5 หมู่ 9 ถ.สายเอเชีย ต.เชียงรากน้อย อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา 13160	0-3574-7684-5 0-3574-7678 0-3574-7685/F	08-1854-2438 08-1829-5275	-
นายรังสรรค์ อิ่มสมโภชน์ **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 6 (ราชบุรี)** 138/1 หมู่ 4 ถ.สมบูรณ์กุล ต.คอนตะโก อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000	0-3232-5964 0-3232-5965 0-3232-5965/F	08-4936-1890 08-1829-5278	803 61796

ตำแหน่ง/ที่ตั้ง/พื้นที่รับผิดชอบ	หมายเลขโทรศัพท์		
	ที่ทำงาน	มือถือ	สื่อสาร มท.
นายสมพร ศรีมโนภาษ **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 7 (ชลบุรี)** ภายในบริเวณสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 145 หมู่ 1 ถ.สุขุมวิท ต.หนองไม้แดง อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000	0-3820-3615 0-3820-3615/F	08-1374-8247 08-9500-2389	803 30553
นางสิริลักษณ์ เจติยานุวัตร **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 8 (สมุทรปราการ)** 1940 หมู่ 4 ถ.เทพารักษ์ ต.เทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270	0-2380-6097-9 0-2380-6097/F	08-1901-9802 08-1829-3873	-
นายปราโมทย์ โรจนไพบูลย์ **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 9 (อุดรธานี)** 599/187-188 หมู่ 2 ซ.บ้านโพธิ์สว่าง ถ.อุดร-หนองบัวลำภู ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000	0-4224-3648 0-4224-3801 0-4224-3644/F	08-1829-4893 08-1869-4263	-
นายเสมอ ตรีคุณา **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 10 (นครราชสีมา)** 442/212-213 หมู่ 1 ถ.ราชสีมา-โชคชัย ต.หัวทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000	0-4426-6029 0-4426-6385/F	08-1877-9806 08-1860-1045	803 36550
นายดนัย โกไสยสุวรรณ **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 11 (สุราษฎร์ธานี)** 15 หมู่ 1 ถ.สุราษฎร์-นาสาร ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84100	0-7735-5876 0-7735-5877/F	08-1829-5277 08-1829-2641	-
นางญาดาทิพย์ เจริญทรัพย์ **ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ 12 (สงขลา)** ศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) ชั้น 2 ถ.ราชดำเนิน อ.เมือง จ.สงขลา 90000	0-7432-6256-8 0-7431-4698/F	08-1738-3234 08-1926-0674	803 73459

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน 75 จังหวัด

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัด	สถานที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน	มือถือ	E-mail	สื่อสาร มท.
กระบี่ นางสาวเสาวคนธ์ แก้วปาน	ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน ชั้น 2 ถ.ท่าเรือ ม.7 ต.ไสไทย อ.เมือง จ.กระบี่ 81000	0-7561-1997/F 0-7561-1798	08-1893-8489	krabi@labour.mail.go.th	71151
กาญจนบุรี นางลาวัลย์ ดาราพัฒนภัค	51/1 ม.1 ถ.แสงชูโต ต.ท่าล้อ อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี 71110	0-3451-1253/F 0-3451-2599	08-1853-2286	kanchanaburi@ labour.mail.go.th	61151
กาฬสินธุ์ นายวรวิทย์ วัฒนกูล	3/50 ถ.บายพาส-ทุ่งมน ต.กาฬสินธุ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000	0-4381-1092/F 0-4381-2749	08-1873-1779	kalasin@labour. mail.go.th	41151
กำแพงเพชร นาวาตรีวิทวัส กู้ประเสริฐ	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 ถ.กำแพงเพชร-สุโขทัย ต.หนองปลิง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000	0-5570-5026/F 0-5570-5027	08-1886-3489	kamphaengphet@ labour.mail.go.th	16151
ขอนแก่น นางภาวดี เอื้ออังคณากุล	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	0-4323-6737 0-4323-6277	08-1873-1855	khonkaen@labour. mail.go.th	40450
จันทบุรี นายสัญณรงค์ วรรณนิตย์	อาคารศูนย์ราชการฯ 1212/21 ถ.ท่าแฉลบ ต.ตลาด อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000	0-3931-1574 ต่อ 12 0-3931-3666/F	08-1853-2824	chanthaburi@labour. mail.go.th	34750
ฉะเชิงเทรา นางกัญญา เมธีสุวกุล	ศาลากลางจังหวัด ถ.เรืองวุฒิ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000	0-3851-1600 0-3851-4760/F	08-1853-2397	chachoengsao@labour. mail.go.th	32950
ชลบุรี นายทศพล กฤตวงศ์วิมาน	18/1 ถ.สุขุมวิท อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110	0-3831-1305 0-3832-3665/F	08-1867-5703	chonburi@labour.mail. go.th	30450
ชัยนาท นายอภิชาติ ตั้งประเสริฐ	ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน ชั้น 3 เลขที่ 296 ม.6 ต.บ้านกล้วย อ.เมือง จ.ชัยนาท 17000	0-5641-1202 ต่อ 21-23 0-5641-5329/F	08-1886-3089	chainat@labour.mail. go.th	18562
ชัยภูมิ นายพันธ์ศักดิ์ ศรีนุชศาสตร์	251/9 ถ.องค์การบริหารส่วนจังหวัดสาย 2 อ.เมือง จ.ชัยภูมิ 36000	0-4481-1738 0-4482-2449 0-4481-2906/F	08-1878-2972	chaiyaphum@ labour.mail.go.th	42950
ชุมพร นายชาญชัย ช่างสาร	88 หมู่ 1 ในบริเวณศูนย์ราชการ ต.นาชะอัง อ.เมือง จ.ชุมพร 86000	0-7750-3381 0-7751-1471 0-7751-2132	08-1893-8554	Chumphon@labour. mail.go.th	66151
เชียงราย นางสาวสุมพร พฤกษพงษ์	417 หมู่ 6 ถ. ศูนย์ราชการ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย 57100	0-5375-0515-6 0-5315-2071	08-1884-6673	chiangrai@labour.mail. go.th	26150

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	สถานที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์			
จังหวัด		ที่ทำงาน	มือถือ	E-mail	สื่อสาร มท.
เชียงใหม่	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (50300)	0-5389-0472-3 0-5311-2720/F	08-5480-3536	chiangmai@labour.mail.go.th	25450
ตรัง นางสาวสุกัญฐา บริพันธุ์	ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น4 ถ.พัทลุง อ.เมือง จ.ตรัง (92000)	0-7521-2864 0-7521-8964/F	08-1893-8453	trg@labour.mail.go.th	72352
ตราด นางลัดดา ตั้งจินตนา	ศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) ถ.ราษฎร์นิยม อ.เมือง จ.ตราด (23000)	0-3951-1942	08-1853-2839	trad@labour.mail.go.th	35349
ตาก นายพิสม สุวรรณวานิช	ศาลากลางจังหวัด(หลังใหม่) ชั้น 1 ต.หนองหลวง อ.เมือง จ.ตาก (63000)	0-5551-1505 0-5551-3642/F	08-1886-3649	tak@labour.mail.go.th	23551
นครนายก นางอุษา เหม่งเวหา	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 4 ถ.สุวรรณศร ต.ท่าช้าง อ.เมือง จ.นครนายก (26000)	0-3731-1683/F	08-1867-9305	nakhonnayok@labour.mail.go.th	31151
นครปฐม นายสุวิชาน แพทย์อุดม	ศาลากลางจังหวัดนครปฐม ชั้น 4 อ.เมือง จ.นครปฐม (73000)	0-3434-0067/F 0-3434-0068-9	08-1853-2260	nakhonpathom@labour.mail.go.th	60050
นครพนม นายยงเกียรติ วงศ์พรหมเมฆ	อาคารศูนย์ราชการ ชั้น 2 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม (48000)	0-4251-1390 0-4252-0952/F	08-1873-1845	nakhonphanom@labour.mail.go.th	47950
นครราชสีมา นางอัญฎาลักษณ์ อินทรกำแหง ณ ราชสีมา	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 3 อ.เมือง จ.นครราชสีมา (30000)	0-4424-2961/F 0-4425-7102	08-1878-3357	nakhonratchasima@labour.mail.go.th	36450
นครศรีธรรมราช นายบุญถิ่น สืบสม	90 หมู่ 1 ต.นาเคียน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช (80000)	0-7535-6534 0-7534-7300 0-7535-6534 ต่อ5	08-1893-8544	nakhonsithammarat@labour.mail.go.th	70451
นครสวรรค์ นายสมภพ ปราบณรงค์	400/72 ถ.สวรรค์วิถี ต.นครสรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ (60000)	0-5622-3922 0-5622-2766/F ต่อ 11 , 13	08-1886-3795	nakhonsawan@labour.mail.go.th	15550
นนทบุรี	ศาลากลางจังหวัด ถ.รัตนาธิเบศร์ ต.บางกะสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี (11000)	0-2580-0716-8 0-2580-0716/F ต่อ 21 ,23	08-1834-2374	nonthaburi@labour.mail.go.th	14151
นราธิวาส นางจิราพันธ์ แต่งสวน	อาคารกระทรวงแรงงาน ชั้น 3 บริเวณศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.นราธิวาส (96000)	0-7353-2101	08-1898-1328	narathiwat@labour.mail.go.th	76050

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัด	สถานที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์			
		ที่ทำงาน	มือถือ	E-mail	สื่อสาร มท.
น่าน นายธีรวิทย์ จิรางกูร	33/29-30 ต.ในเวียง อ.เมือง จ.น่าน (55000)	0-5471-0957/F 0-5475-1024	08-1884-6652	nan@labour.mail.go.th	21151
บุรีรัมย์	67/21 ถ.หลักเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ (31000)	0-4461-1462/F 0-4461-8762	08-1878-3011	buriram@labour.mail.go.th	37151
ปทุมธานี นายดำรงค์ เปรมสวัสดิ์	64 หมู่ 7 ซ.วัดเสด็จ ถ.ปทุมธานี-รังสิต ต.สวนพริกไทย อ.เมือง จ.ปทุมธานี (12000)	0-2567-5101-2 0-2567-0804/F	08-1853-2283	pathumthani@labour.mail.go.th	13551
ประจวบคีรีขันธ์ นายอิทธิพร เหล่าวานิช	63/1 ถ.สุขใจ อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ (77000)	0-3261-1354 0-3260-4011	08-1853-2289	prachuapkhirikhan@labour.mail.go.th	64150
ปราจีนบุรี	ศูนย์ราชการจังหวัด ชั้น 2 ต.ไม้เค็ด อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี (25230)	0-3745-4019 0-3745-4020/F	08-1834-2325	prachinburi@labour.mail.go.th	31750
ปัตตานี นายกฤษดา สหัสนฤภัยพงษ์	197 หมู่1 ถ.สวนสมเด็จ อ.เมือง จ.ปัตตานี (94000)	0-7333-3014 0-7334-9354	08-1898-1345	pattani@labour.mail.go.th	74750
พระนครศรีอยุธยา นางวรรณา สระปทุม	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 6 ถ.สายเอเชีย ต.คลองสวนพลู อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา (13000)	0-3533-6547/F 0-3521-3821-3	08-1853-2301	ayutthaya@labour.mail.go.th	10450
พะเยา นายธีระพล ประสิทธิวงษ์	ศาลากลางจังหวัด(หลังเก่า) ชั้น 2 ต.บ้านต๋อม อ.เมือง จ.พะเยา (56000)	0-5443-1444/F 0-5444-9550-1	08-1884-6703	phayao@labour.mail.go.th	26750
พังงา นายอภิญญา สุจริตตานันท์	ศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) อ.เมือง จ.พังงา (82000)	0-7641-2142/F 07641-1532	08-1893-8475	phangnga@labour.mail.go.th	67351
พัทลุง นายวิสุทธิ์ อุทัยเลิศ	16/1 ถ.ไชยบุรี ต.คูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พัทลุง (93000)	0-7461-1958/F	08-1898-1293	phatthalung@labour.mail.go.th	71750
พิจิตร นายสมบูรณ์ ตรัยศิลานันท์	152/36 ถ.บึงสีไฟ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิจิตร (66000)	0-5661-2034/F	08-1886-3565	phichit@labour.mail.go.th	16750
พิษณุโลก นางวันทนีย์ บุญเสมอ	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 3 ถ.วังจันทน์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก (65000)	0-5525-8869 0-5528-2191	08-1886-3486	phitsanulok@labour.mail.go.th	20450
เพชรบุรี นายพงษ์ไท มุสิกะพงษ์	2/73-74 ม.1 บริเวณศูนย์การค้าสามชาวเพชร ต.ไร่ส้ม อ.เมือง จ.เพชรบุรี (76000)	0-3241-1040-1	08-1853-2287	phetchaburi@labour.mail.go.th	63550
เพชรบูรณ์ นายยุทธการ โอวาสิทธิ์	108 หมู่ 10 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.สะเดียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ (67000)	0-5672-1411/F 0-5672-1529	08-1886-3902	phetchabun@labour.mail.go.th	17351

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัด	สถานที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน	มือถือ	E-mail	สื่อสาร มท.
แพร่ นายประเสริฐ ปาลี	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 ถ.ไชยบูรณ์ อ.เมือง จ.แพร่ (54000)	0-5451-1634 0-5453-4424/F	08-1884-6689	phrac@labour.mail.go.th	21750
ภูเก็ต นายกิตติพงษ์ เหล่านิพนธ์	188 ถ.ศักดิเดช ซ.1 ต.วิชิต อ.เมือง จ.ภูเก็ต (83000)	0-7621-1995/F 0-7622-0760	08-1893-8517	phuket@labour.mail.go.th	67951
มหาสารคาม นายปราโมทย์ ชัยศาสตรศิลป	42 ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน ต.แก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม (44000)	0-4377-7265 0-4377-7530	08-1873-1804	mahasarakham@labour.mail.go.th	41750
มุกดาหาร น.ส.เนาวลักษณ์ กาญจนานันท์	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 1 ถ.วิวิธสุรการ อ.เมือง จ.มุกดาหาร (49000)	0-4261-1535	08-1873-1758	mukdahan@labour.mail.go.th	49150
แม่ฮ่องสอน นายธรรศณัฐธ์ นุชแสงพลี	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 1 อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน (58000)	0-5361-1300 0-5361-2603	08-1884-6710	maehongson@labour.mail.go.th	26954 26955
ยะลา นาจีรภา เดชมหามงคล	ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน ชั้น 3 ถ.สุขยางค์ ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา (95000)	0-7327-4485-6	08-1898-1286	yala@labour.mail.go.th	75352
ยโสธร	ศาลากลางจังหวัด ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ยโสธร (35000)	0-4571-1654/F	08-1878-3041	yasothon@labour.mail.go.th	43550
ระนอง นางสาวสุนันท์ ใยเผือก	15/17 ถ.ลุวัง ต.เขานิเวศน์ อ.เมือง จ.ระนอง (85000)	0-7782-6303/F 0-7781-1558	08-1893-9034	ranong@labour.mail.go.th	66751
ระยอง นายวีรศิลป์ คุณูปถัมภ์	ศูนย์ราชการฯ ชั้น 3 ถ.สุขุมวิท ต.เนินพระ อ.เมือง จ.ระยอง (21150)	0-3869-4117-9 0-3869-4118/F	08-1853-2810	rayong@labour.mail.go.th	34151
ร้อยเอ็ด นายนรินทร์ บุญพร้อม	33/27 ถ.รัชชูปการ อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด (45000)	0-4351-3019 0-4351-1452	08-1873-1757	roiet@labour.mail.go.th	42350
ราชบุรี นายเกียรติศักดิ์ บุญสนอง	สสค.ราชบุรี ถ.เขาวัง-บ้านน้ำพุ อ.เมือง จ.ราชบุรี (70000)	0-3233-7307 0-3232-1756	08-1853-2331	ratchaburi@labour.mail go.th	61750
ลพบุรี นายอำพล เข็มเจริญ	ศาลากลางจังหวัด ถ.นารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี (15000)	0-3641-1801 0-3641-2385/F	08-1853-2305	lopburi@labour.mail.go.th	19151
ลำปาง นายไพศาล สัจจะวศิน	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 3 ถ.วชิราวุธดำเนิน อ.เมือง จ.ลำปาง(52000)	0-5426-5037 0-5426-5035-6	08-1884-6696	lampang@labour.mail.go.th	28550
ลำพูน นายวชิระ ศรีบัวชุม	ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน ชั้น 3 ถ.เชียงใหม่-ลำปาง อ.เมือง จ.ลำพูน (51000)	0-5353-7703-4	08-1884-6606	lumpoon@labour.mail.go.th	27959

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัด	สถานที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์			
		ที่ทำงาน	มือถือ	E-mail	สื่อสาร มท.
เลย นายอรรถพล นาควิจิตร	ศาลากลางจังหวัด ถ.มะลิวรรณ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย (42000)	0-4281-1212/F 0-4283-3298	08-1873-1828	lei@labour.mail.go.th	46751
ศรีสะเกษ นายประเสริฐ ธิมา	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 ถ.เทพา อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ (33000)	0-4561-2569/F 0-4561-2524	08-1878-3032	sisaket@labour.mail.go.th	38351
สกลนคร นางชไมพร สินธุประสิทธิ์	1767/20 ถ.สุขสวัสดิ์ ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร (47000)	0-4271-1088 0-4271-2960/F	08-1873-1810	sakonnakhon@labour.mail.go.th	48550
สงขลา นายปราโมทย์ ประสิทธิ์พรม	9 ถ.สายบุรี ต.บ่อยาง อ.เมือง จ.สงขลา (90000)	0-7431-3056-7 0-7431-1435/F	08-1898-1303	songkhla@labour.mail.go.th	73450
สตูล นายประเสริฐ จันทร์ประกอบ	หมู่ 2 ถ.บ้านคลองขุด-บ้านนาแค ต.คลองขุด อ.เมือง จ.สตูล (91000)	0-7471-1162 0-7473-0983	08-1898-1346	satun@labour.mail.go.th	74152
สมุทรปราการ นายอนุชน วรินทร์เสถียร	1635 หมู่ 4 ถ.เทพารักษ์ จ.สมุทรปราการ (10270)	0-2394-6972 0-2394-6645-7	08-1853-2259	samutprakan@labour.mail.go.th	33550
สมุทรสาคร นายบุญฤทธิ์ แสนพาน	ถ.ราษฎร์บรรจบ ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร (74000)	0-3441-1040 0-3442-5951/F	08-1853-2346	samutsakhon@labour.mail.go.th	62350
สมุทรสงคราม นางสาวสมพิศ พันธุเจริญศรี	188 หมู่ 3 ถ.เอกชัย ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม (75000)	0-3471-8999	08-1853-2352	samutsongkhram@labour.mail.go.th	62950
สระบุรี นายงศ์รีสุดา อุบล	673/1 ถ.พิชัยณรงค์สงคราม ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี (18000)	0-3621-2553/F 0-3623-0348	08-1853-2326	saraburi@labour.mail.go.th	12950
สระแก้ว นายกรุณา แก้วน้อย	ศาลากลางจังหวัด ถ.สุวรรณศร อ.เมือง จ.สระแก้ว (27000)	0-3742-5034-5 0-3742-5035/F	08-1853-2368	sakeaw@labour.mail.go.th	32351
สิงห์บุรี นายธีรกุล รุณภัย	ศาลากลางจังหวัด ถ.สิงห์บุรี-บางพาน อ.เมือง จ.สิงห์บุรี (16000)	0-3651-2098 0-3650-7200/F	08-1853-2327	singburi@labour.mail.go.th	11150
สุโขทัย นางดวงสมร จุลฤกษ์	21/4 หมู่ 1 ต.บ้านกล้วย อ.เมือง จ.สุโขทัย (64000)	0-5561-1481/F	08-1886-3683	sukhothai@labour.mail.go.th	22962
สุพรรณบุรี นางศุภลักษณ์ พจน์โยธิน	ศาลากลางจังหวัด ต.สนามชัย อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี (72000)	0-3553-5694 0-3553-5392	08-1853-2356 08-1900-6442	suphanburi@labour.mail.go.th	12350
สุราษฎร์ธานี นายจร รองศรีแย้ม	ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน ชั้น 3 ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี (84100)	0-7735-5414 0-7735-5415/F	08-1893-8529	suratthani@labour.mail.go.th	65550
สุรินทร์ นายโชคชัย ด่านวิริยะกุล	273/1 ถ.หลักเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ (32000)	0-4451-8890/F 0-4451-3981	08-1878-3345	surin@labour.mail.go.th	37751

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	สถานที่ตั้ง	หมายเลขโทรศัพท์			
จังหวัด		ที่ทำงาน	มือถือ	E-mail	สื่อสาร มท.
หนองคาย นางดวงใจ ศิริสมรรถการ	ศาลากลางจังหวัด ชั้น2 ถนนมิตรภาพ อ.เมือง จ.หนองคาย (43000)	0-4241-2547/F 0-4242-0701	08-1873-1861	nongkhai@labour.mail.go.th	46151
หนองบัวลำภู นางอภิญญา ขาวลิขิต	ศาลากลางจังหวัด ต.ลำภู อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู (39000)	0-4231-2040/F	08-1873-1819	nongbualumphu@labour.mail.go.th	47350
อ่างทอง นางสาวอารยา ศรีเทพ	ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น 1 อ.เมือง จ.อ่างทอง (14000)	0-3561-1331/F	08-1853-2304	angthong@labour.mail.go.th	11750
อุดรธานี นายวันชัย ศิริพงษ์	25 ถ.วัฒนานุวงศ์ ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี (41000)	0-4224-3329/F 0-4222-2284	08-1873-1841	udonthani@labour.mail.go.th	45450
อุตรดิตถ์ นางปุณิกา คงสงค์	135 หมู่ 1 ต.ท่าเสา อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ (53000)	0-5544-2535/F 0-5541-1965	08-1834-2430	uttaradit@labour.mail.go.th	22351
อุทัยธานี นายเกรียงไกร อาภาบุษยพันธุ์	ศาลากลางจังหวัด ชั้น2 ต.อุทัยใหม่ อ.เมือง จ.อุทัยธานี (61000)	0-5651-1907/F 0-5652-0844/F	08-1889-8327	uthaithani@labour.mail.go.th	17951
อุบลราชธานี นายวิเลิศ เจติยานุวัตร	บริเวณศาลากลางจังหวัด ถ.อุปราช อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (34000)	0-4525-5459/F	08-1878-3019	ubonratchathani@labour.mail.go.th	38950
อำนาจเจริญ นายสีหศักดิ์ ผลชีวิน	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 ต.โนนหนามแท่ง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ (37000)	0-4551-1950 0-4545-1516/F	08-1878-0043	amnatcharoen@labour.mail.go.th	44151

หลักธรรมของพระบรมศาสดา

สพฺพปาปสฺส อกรณํ	*การไม่ทำบาปทั้งปวง คือการไม่ทำชั่วทุกชนิด*
กุสลสฺสุปสมฺปทา	*การประกอบกุศลกรรมให้ถึงพร้อม*
สจิตฺตปริโยทปนํ	*การทำจิตตนให้ผ่องใส*
เอตํ พุทฺธานสาสนํ	*นี่คือคำสอนของพระบรมศาสดา*

เพื่อเป็นศิริมงคล มหามงคลแห่งตนและมวลมนุษย์ ชั่วกาลนาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กระทรวงแรงงาน

www.labour.go.th